

EESTI NOORUS

NOORSOO
KULTUURI
AJAKIRI

ILMUB
ÜKS KORD
KUUS

TELLIMIS-HIND:

1	aasta peale	Kr. 1.80
¹ / ₂	aasta peale	" 1.—
¹ / ₄	aasta peale	" 0.50

KUULUTUS-HINNAD:

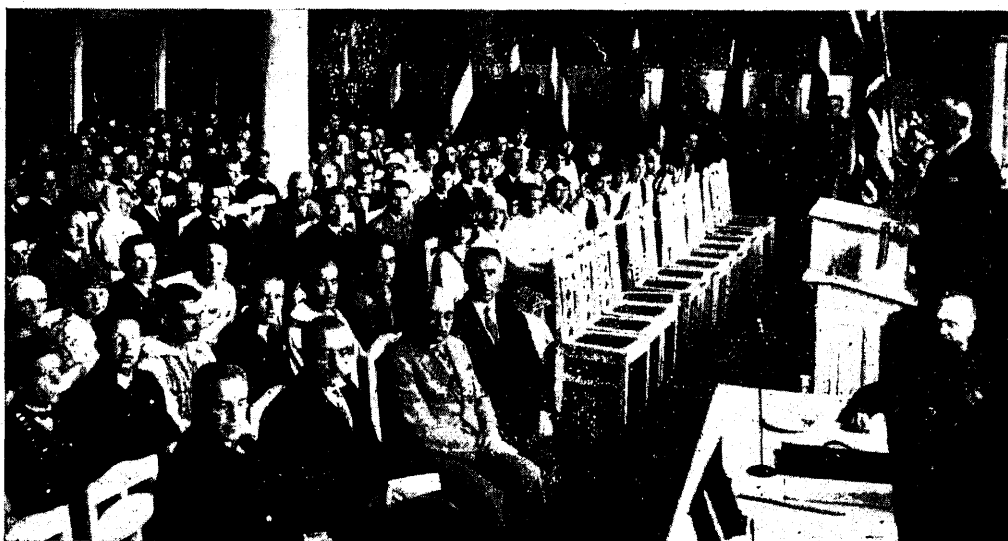
1	lehekülge	. . . Kr. 30.—
¹ / ₂	lehekülge	. . . " 15.—
¹ / ₄	lehekülge	. . . " 7.50

TOIMETUS JA TALITUS TALLINNAS, LOSSI PLATS 4

Juuni-Juuli

Nr. 6/7 — 1930

II aastakäik

Läti rahvusliku noorsooliidu juubelikongress.

Kõnetoolil Läti president A. Kvjesis, esireas ministrid, paremal peaminister H. Celmiņš. Teine ja kolmas rida ÜENÜ noorsoolased. (Vaata kirjutus lhk. 112).

SISU: Töö on elu juhtkäsk — H. N. Muinas- ja loodusvarade kaitsest — G. Ney. Jüriöö pühitsemise järelkaja — Rmn. Mälestuspüha — dr. P. A. Speek. Pähkest, õhku, vett! — dk. Noorsootöö elustamisest maal — E. P. Meeskäsitöö oskuse levitamisel — O. Tannebaum. Kutseharidust tulevastele perenaistele. ÜENÜ noorte külaskäik Lähti — H. Hasenbuš. See oli aasta tagasi. Tütarlaps ja tuul — Käbin Käesoo. Ringvaade töömaile.

Töö on elu juhtkäsk.

Kõnelus abiturientidele.

Tänase olemise päevakäsk on palju kategoorilisem kui läinud aegade käskkirjad. Meilt nõuab elu suurt pingutusjõudu. Ikka ja jälle on meie olemise lunastus ja sisu, elujõu tugi vaid töö.

Aegade kerilaud ette keerab uusi juhtkirju. Kõneleb raskest ajast, tööpuudusest, sotsiaalsete olukordade ebaõiglusest jne. Nõuab usku oma tööjõusse, õhutab jõurikast ja julget produktsiooni, ent näha laseb lodevat ja naudingute ajavaimu, olgugi, et kinnitab, meie maa on töörahva maa ja mitte peotsemiste lõbupaik.

Meie viimaste aastate avalik elu ja kultuurilooming on näidanud tugevat mõõna. Ei tarvitse eitada, et aja ilmetus ja jõuetus on tingitud väsimusest ja tüdimusest, milleni paratamatult viinud on vanema põlve ja osalt keskurite generatsiooni ülekoormatus. Uut ja üllatavat meie neilt enam ei looda. Kõigi etteheidete ja pettumuste kiuste vanempõlv senitehtu eest väärib tunnustust ja tänu. Meile on nad püüdanud iseseisva kultuurriigi vormi, teatud kõrgusele upitanud selle kultuurilise nivoogi.

Sisu anda sellele vormile, see on meie ja järgnevate põlvede ülesanne. Jõuab aeg, mil peame asuma avaliku elu „areenile“, kuigi peame leppima esialgu teadmiselega, et teatud hulk oleviku asesoesoendajaid, kel puuduvad loovad elumahlad, oma väsimust ise mõista ei taha niipea. Vanempõlve aateliste meeste tänuväärt isikute kõrval püsib kahtlemata veelgi see küünilikkus, mida me põlgame, kuid milline kõiksugu rahvakasu ja isamaapästmise varjunimede varjul sokutab endale sooje kohti ja mõnusat olemist. See on aga teatud määral paratamatu pahe, ühendatud üleminekuaja iseloomuga ning avatleb kahjuks tunduvalt noorpõlvegi, mis pärast teisel osal noorpõlvest tuleb kindlustada opositsiooni sellele.

Aususe mõiste tuleb leituda uuesti ja aususe nõue teostada isiklikus ja ühiskondlikus elus. Rõhutagem ideelise, kuid tööka isiku väärtusi. Uus sugupõlv ei vaja ei käskijaid ega sundijaid (ega pole eeskujusidki, keda jälgida), vaid iseseis-

vaid eestvedajaid, oma sibi rajajaid vajame, et jõuda kobamisest ja kõikumisest kahe ilma vahel oma eestilise kultuuri loomisele. „Tõelist omakultuuri luua suudavad ikkagi sisemiselt väärtuslikud ja iseseisvad ning teotsemispotensilt võimsad isikud. Nende aeg on ligidal ja nad peavad andma meie „omale“ tõelise sisu, olgu see siis kirjanduses, kunstis, teaduses või sotsiaalses elus“ (O. Loorits). Kuid see omakultuur pole taaralaste vormiline, paroodiline „omakultuur“. Ta peab olema oma, eestiline, kõigi eluavaldiste sisu.

Eluehitajate sipelgakannatus näib puuduvat. Selle asemel, et õppida mineviku töövaimust, me mõnitamegi esiisade keskõist koodi kõlksutamist, viliaterade tuulamist koidust keskhommikuni. Vaevalt küll meie aja masinakärsitus meid laseks nokitseda esivanemate töökultuuri ilmetavaid kannukirju või vöökaunistusi. Hingetu on meie töö ja tegu. Kas meie mineviku töömehed riputasid kandleid varna, kui sahkputke või sirbipideme hoiust sõrmed olid kanged?

Meie nooruski ühes osas tunnustab isade kätetööd niipalju, kuivõrd sellega seotud on õlleklaasi, smokingi, värvimütsi ja vekslilikultuse ülekeevad vajadused.

Meie teine noorus matab aga oma elutule ümbruse tuimade elutingimuste pitsituses igapäevase leivamure mätta alla.

Ning alles kolmas noorus on virge ja väsimatu, leidlik ja julge, hoogne ning algatusvõimne, kellele noorus on kevad, mis sugune peab andma uut elu meie uudismaile. Ning nende pärast on veel küllalt valgust ja õhku eesti õuele.

Kuu aega tagasi paartuhat noort jälle langetasid enda järel jäädavalt kinni koolimajade ukсед. Lävel seistes esmakordselt kopsudesse tungis elu enda hingeõhk, kõrvadesse sosistas iseseisva olemise sihtkäsk: mis nüüd?

On tõesti esimene ülesanne avada silmad, et rahulikult vaadata oleviku elu, et näha suurduvat naudingute ilma, härras-moraali, mis kõikjal laiutab ja altaritulle

EESTI NOORUS

tõstab õiguse ja õigluse — nautimiseks, ja siis küsida endalt: kas see pole Prometheus, kes on needitud kalju külge ja kelle elavat südant nokib kotkas? Seda tunnetades nagu läbistaks keha külmavärin. Kuid süüdakem tulevikutahe ja lakkamatu tööhimu ja teadkem, et õhk päikesetõusu eel on terav ja külm vaid sellele, kes seisab tegevusetu paigal. Usku endasse ja homsesse päeva, kaaslased koolilävelt, ei siis meid kohuta oleviku oimetus ega koidueelne külmetus! Masinast orjastatud au-

mel demoraliseerib avatud Pandora kastikesse lõpmatute naudingute kiusatus. Või jälle elutingimuste pitsitus hävitab kiiresti selle, mida hävitada pole suutnud kooli sageselge tõmbiks tegev mõju. Kohamured ja lõpuks vaevaga leitud töö ja amet kaotavad järk-järgult kõik mõtted üldsuse kohta, hävitavad kogu vaimlise erksuse. Jääb ükskõiksus, loidus ja vaid aegajalt naudingust puhkev verevaene elurõõm. Ümbusel on relvad, mis kustutavad peagi elavama tule.

Keskkoollide lõpetajate esindus riigivanema juures 29. mail s. a. Keskel — koolijuhatajaid, riigivanem O. Strandman, haridusminister J. Hünerzön, pr. Strandman ja teised.

tomaatseks muutunud ühiskonnas on nälg inimese, isiku järele, kes ühiselt kõrgemal seisaks õõnsast tsivilisatsioonist. „Ükski siht, ükski individuaalne ega sotsiaalne aade pole palju väärt, kui mitte tema kandja inimene pole küllalt kultuuriline, eetilise, vaimne! Ei ole ülevaid sihte ilma ülevate inimesteta! (Aug. Anni, „Mõtteid valmi- vast intelligentsist“).

Pole imestada kui seni ühiste kätteantud ülesannete ümber tõtsenud noorus, lahkudes koolist, satub üksinda ümbritsevasse välisõhkkonda, kus otsides ausust, satutakse võrgutajate küüsi, kus ideaalide asemel hirvitab müüdavus ning töö ase-

Umbes pooled keskkooli lõpetajaist seniste kogemuste järele astuvad ülikooli. Tung ülikooli on võrsunud ajast, milline sisendas mõtte, et ülikooliharidus on abinõu, mis võimaldab kergema(!) ja sissetulekurikkama elu. Kuid nüüd peaks olema saanud selgeks, et meie maa pole nii suur, et suudaks rahuldada kõiki neid kerge elu ihaldajaid. Peetagu silmas, et ülikooli astujal oleks küllaldaselt teaduslikku erksust ja püsivust, et hiljem pühenduda teaduslikule tööle. Mõelgem vanemate vaevale, mille abil te aastaid käisite keskkoolis ja kes samuti aastaid teid peavad toetama ülikoolis. (Statistika kõneleb: ülikooli lõ-

pétanud isik on paigutanud endasse, kuni koha leidmiseni 11.663 krooni!).

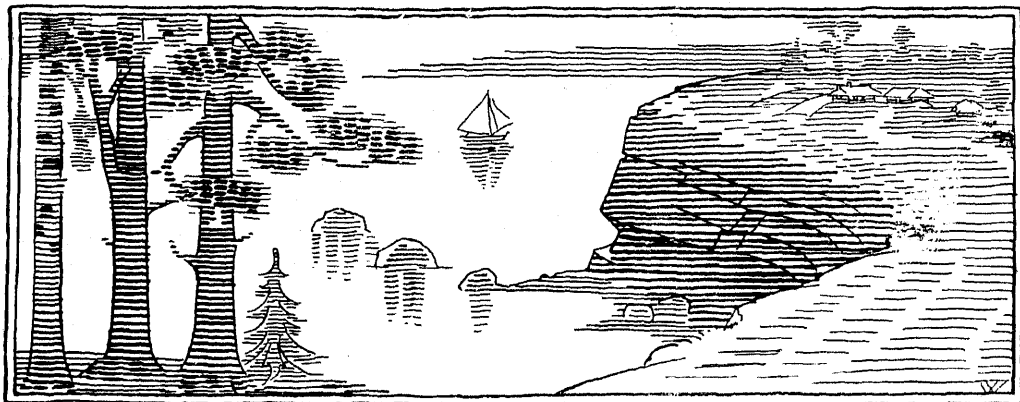
Keskkooli lõpetamine ei nõua tungivalt ülikooli astumist. Tihti praktilisse ellu siirdunud isik saadab korda enese ja ühiskonna kasuks palju enam kui kaua ülikoolis viibinud ja tööjõudu praktilisest elust eemal hoidnud kõrgema haridusega isik, kes kauase otsimise järgi endale ei leia õiget teotsemisala. Otsigem kokkupuutumisi inimesoo igapäevaste heategijate, töömeestega, unustagem ennast ja võidagem üldise hüve eest, see kõvendab vee- net „Ma tahan midagi korda saata!“ Siis kasvab noorukist mees, kes teeb mehe töö. Siis areneb tütarlapsest naine, kes omakorda kasvatab mehi ja naisi. Noormehed taludest, kellel võimalusi oma isatalus või asunduskohal jätkata tänulikkude põllumehe kutsetööd, võtku küsimust tõsiselt, et end kindlustada lugematute raskuste ja pettumuste vastu, mis hiljem võivad tabada karistusena nüüdse ebaõige otsustamise eest.

Ning neiu-abituriendid olgu teadlikud neile saabuvaist looduslikult pealepandud vastutusriikkaist ema ja perenaise kohuseist.

Siidkinnastega meie ajal edasi saada on vaid üksikute väärdõnn. Ning, kes seda õnne jääb ootama, sellele elu varsti haokindaid pakub kraavikaevamisel, hädaabi liivasõelumisel või jänesteküttimisel Austraalias. Otsustagem seepärast austada tööinimesi, suretagem välja diplomikultus, kui moehaigus.

„Mina rändan oma maist teekonda vaid kord. Iga heategu, mida kavatsen teha, iga armastuse teenistus, mida tahan korda saata, peab sündima nüüd. Ma ei tohi viivitada ega logeleda, sest ainult kord käin seda teed“, nii on maalinud oma töötoa seinale Ameerika noorsoo eeskuj Th. A. Edison.

Rahva sekka — õppijaina, õpetajaina, saajaina ja andjaina, kallid kaasnoored!
H. N.

Muinas- ja loodusvarade kaitsest.

(ÜENÜ kongressil peetud referaadi kokkuvõte.)

G. Ney.

Kas on igal inimesel õigus armastada oma kodumaad? Kodumaad — käesoleval juhul mitte poliitilise üksusena, vaid loodusliku ja kultuurilise tervikuna; kodumaad — kõigi tema loodusikkude iseäraldustega, olgu need jõed või järved, künkad või lohud, metsad või salud, nурmed või aasad; kodumaad — kõigi sellega, mis inimese töö ja vaevaga temas

loodud aastatuhandete jooksul, igal ajal vastavalt selle nõudele ja vaimule, kõige sellega, milles peegeldub meie esivanemate töösus ja maitse, ühiskondliku elu korraldus ja usund; kodumaad — lähema kodukoha mõttes, kus iga puu ja kivi seotud perekondlikkude ja isiklikkude mälestistega, kus ikka ja ikka silm võib nau- iida ja süda puhata.

EESTI NOORUS

Neil psühholoogisil motiividel on esimeses järjekorras rajatud igasugune kodumaa kultus ja kodumaa kaitse, eriti meie ajal, kus industrialiseerimine ja mehaneerimine ühtlustab ja tasandab igapäevast elu, kus moodne kultuur ähvardab hävitada seda, mis kaunis ja omapärane.

Sellele lisaks tulevad teaduse nõuded ja huvid. Ainult puutumatud loodusvarad ja vanaaja mälestised võimaldavad kodumaa uurimist ja selle tundmist. Oli aeg, kus liig palju tähelepanu pühendati üldnimlikude ja üleilmiliste olude uurimisele; lähem kodumaa jäi kõrvale, ja selletõttu hävines nii mõndagi, millel just kodumaa uurimise, samuti selle algupärase kuju säilitamise mõttes oli suur väärtus.

Läinud sajandi esimesel poolel meelivaldava romantismi mõjul tärkas tung säilitada kodumaa loodust ja vanavara. See tung leidis väljendust nii seltskonna tegevuses igasuguse vanavara korjamise, konserveerimise ja restaureerimise, kui ka riigivalitsuste algatusel sellekohaste seaduste maksmapanemise näol.

Ka meil Eestis asuti juba poolesaja aasta eest ainlise ja vainlise vanavara kogumisele ning korraldamisele, kuid alles iseseisvuse ajal tuli sellele seadusandlus appi. 1925. a. pandi meil maksuma muinasvarade kaitse. Mis puutub loodusvaradesse, siis puudub nende kaitse kohta üldseadus (on praegu väljatöötamisel), kuid osalt taotlevad samasuguseid sihte terve rida eriseadusi (nagu jahiseadus, suvitus- ja ravituskohtade seadus jne.) ja sundmäärusi.

Millised on siis need muinasvarad, mis meil registreeritud ja kaitse alla võetud? Nad jagunevad kinnis- ja vallasvaradesse, eelajaloolisisse ja ajaloolisisse. Eelajalooliste kinnisvarade hulka kuuluvad: kiviaja asulad, kalmed, muinaslinnad, hjed ja hiiepuud, pühad veed ja ohvrikivid. Millised on nende muinasvarade tundemärgid, nende iseäraldused ja kõige pealt nende tähtsus uurijale, sellest kõnelevad viimasel ajal ilmunud raamatud, mis arvatavasti kõigis avalikkudes raamatukogudes olemas ja millega tutvumise ma kõigile ÜENU liikmeile panen südamele. Need oleksid: väikene broshüür „Hoidke kodumaa muistseid mälestusmärke“ (koo-

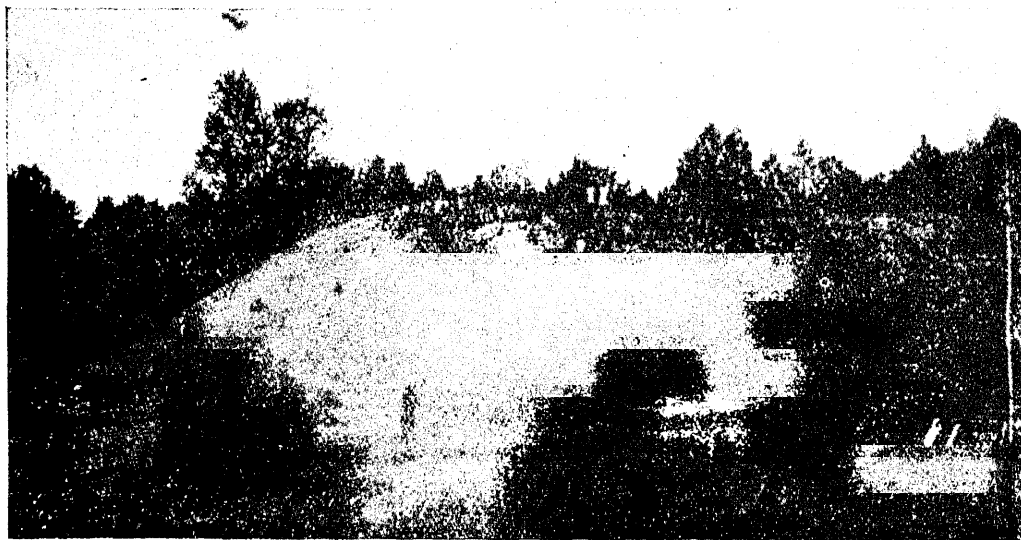
lidele, raamatukogudele ja ÜENU osakondadele saadetud), siis Tartu ülikooli Arkeoloogia kabineti toimetused „Eesti kinnismuistised“ ja „Saaremaa ja Muhu muinasjäänused“, samuti E. Laid'i „Eesti muinaslinnad.“ Eelajaloolised mälestusmärgid omavad meil eriti suure tähtsuse juba sellepärast, et need on ainsad dokumendid ja allikad, millest meie kogume andmeid oma maa ja rahva kohta sellest ajast, kui ta veel oli vaba ja ise määras oma elu ning saatust. Ja neist võib tõesti ammutada teateid rohkem, kui see esimesel pilgul paistab: nendes peegelduvad rahva toimingud, tema majanduslik elujärk, tema ühiskondlik ja sõjaväeline korraldus ja viimati isegi tema ilmavaade, tema usulised tõekspidamised. Ja missuguse aukartuse ja harduse äratavad nad meis, seda näeme dr. J. Luiga kirjeldusest („Eesti vabadusvõitlus 1343—45, lhk. 12), sellest, kuidas tema peale mõjusid Põide ja Muhu maalinnad, kui ta neid esimest korda nägi. Ta kirjutab: „Kahutsi küla nurmede kumerikul kerkis vaatepiirile Põide-Iraste maalinna väga suurejoonene profiil õhtu- taeva võlvil. Maalinna kõrge, valdava kuju sattudes silmaringi, kahvatab kogu ümborus; Kahutsi küla majad läheduses, inimesed nurmel, puud ja kirik eemal rüütlikantsi varemetega, nad paistavad alandlikuna aukartust äratava muinaseesti mullaehituse jäänuste kõrval. Kõik näib väiklane, tühine selle aastasadade tagant ulatava, aastasadandel murenenud ilmutusega võrreldes!“ Ja sarnaseid imposantseid tunnustajaid meie muistse iseseisvuse päevilt on meil palju. Oleks vaja neid tunda, selleks et neid vääriliselt hinnata.

Mitte vähem eelajaloolisist ehitisist ümbritsevad meid ajaloolised. Need on kirikud, nende ja kloostrite varemed, lossid, vanemad mõisahooned. Ka tükk ajalugu, eriti kultuurajalugu. Ja meie hindame neid kõige enam siis, kui neis muutmatult säilinud vanemad, esialgsed kujud, nende tekkimise ajajärgule iseloomulikud jooned. Kui võtta meie maa vanemaid kirikuid, nagu Valjala, Karja, Muhu, Põide, Ridala, Järva-Madise ja t. või jälle suurejooneliste kirikute varemeid, nagu Tartu Toome, Piriita ja Pae kloostrite omi, kas ei peegeldu neis, nende konstruktsioonis, proportsioo-

nes, üksikasjus tüübiline osa meie maa keskaja kultuuri, eriti vaimlist kultuuri, maitset, ilmavaadet, tehnilist oskust jne. Kui meie eelajaloolised vanavarad enam-vähem läbiuuritud või vähemalt nende süstemaatilisele uurimisele asunud, mille tagajärjel õige rikkalik kirjandus juba olemas, siis puudub see meie ajalooliste ehitiste kohta täiesti. Seni on siin ainult möödamminnes üht või teist muinasvara ehitusajalooliselt uuritud, eriti ühenduses mõne parandus- või restaureerimis-tööga. Üldine, süstemaatiline käsitlemine ootab veel oma autorit ja algatajaid. Selleks oleks vaja kõige pealt neid ehitisi puutumalt

maal — Rogosi, Rāpina. Ka neis hooneis peegeldub peatükk meie maa ehitusajalugu ja kunstimõjutisi, ka mõni lehekülge meie majandusajaloost.

Kõigi nimetatud muinasvarade kaitse teostamisel tuleb võidelda teatavate raskustega. Kõige pealt on selle tõttu omaniku õigused oma varandusega ümberkäimises natuke piiratud; ta ei saa teatavate kohtadelt liiva, kruusa ja kiva võtta, ehitusi püstitada või midagi ümber ehitada. Kuid selle kohta peab tähendama, et absoluutset keeldu pole kunagi peale pandud, kui elu midagi tungivalt muuta või ette võtta nõuab. Sel puhul on vaja

Lembitu linnamägi Suure-Jaanis.

endisel kujul säilitada, kui elavaid tunnistajaid, kes meie kõneleđa suudavad niipalju muistseist aegadest.

See ei käi mitte ainult keskaegsete kirikute, losside, varemete jne. kohta. Seda huvi pakuvad ka vanemad stiilikindlad, oma ajajärgule tüübilised mõisade härrastemajad. Nimetaksin mõned nendest. Harjumaal — Kodasoo, Härgla, Höreda, Valkla, Kolga, Pirgu ja Riisipere; Läänemaal — Hiiu-Suuremõisa, Kloostri, Padremaa, Haimre, Putkaste ja Valga; Järvamaal — Türi-Alliku, Mäo, Kiltsi; Virumaal — Aaspere, Palmisi, Vinni, Vika; Tartumaal — Luamõisa, Elistvere; Võru-

ainult muinasvarade valitsusele asjast teatada, kes niipea kui võimalik laseb koha läbi uurida, üles mõõta, pildistada.

Teiselt poolt hävitatakse vahest kaitse alla võetud kohti lootuses, et leida maa sisse peidetud varandusi. Neid on küll palju otsitud, kuid leitud pole midagi. Sest meie esivanemad elasid lihtsate talupoegadeana, kulda ja kalliskive neil polnud. Kui ka vahest leidub hõberahasid või ehteasju, siis osutuvad nad väga madala prooviga; nad on õhukesed ja kerged. Kuid varanduste otsimisel tehakse rohkem kahju leiukoha rikkumisega, kui saadakse kasu leitud esemest.

Viimane asjaolu, mis muinasvarade säilitamist takistab, on ükskõiksus, hoolimatus, arusaamise ja hariduse puudus meie vanaaegsete mälestusmärkide vastu. See etteheide käib kahjuks rohkem meie haritlaste kui lihtrahva kohta.

Kogu töö juures muinasvarade kaitse alal peab ütleva, et seadusiga ja määrusiga pole palju ära teha, keeluga ja käskimisega ei saavutata tagajärgi. Seal, kus tahetakse kodumaa algupärast ilu ja kultuuri isegi mälestusmärke päästa ja säilitada, on vaja seltskonna algatust ja abi. Mitmel maal Lääne-Euroopas on see töö seltskondlike organisatsioonide käes, kellel on maal laiali oma korrespondentide ja usaldusmeeste võrk. Meil võiks neid ülesanneteid täita ÜENÜ oma osakondade võrguga. On ju ÜENÜ meil ainus organisatsioon, kes on võtnud oma ülesannete hulka kodukultuuri ja kodukultuse arendamise kõige laiemas ja mitmekesisemas ulatuses. Kuid selle töö aluseks peaks olema

kõige pealt kodumaa tundmine. Mida enam meie süveneme sellesse, mis meid ümbritseb, seda rohkem leiame seal üksikasju, mis suudab köita meie huvi ja äratada meid tõsisest aukartusest ja hardusest. Haridusministeeriumil on 1266 eelajaloolist mälestusmärki kihelkondade ja valdade kaupa registreeritud. Igapähele, kes huvi nende vastu tunneb, võib haridusministeerium teateid anda, mis need on ja kus nad on. Oleks hea, kui iga ÜENÜ osakond oma lähema ümbruskonna muinasvarade tunneks. On võimalik, et ministeeriumi andmed puudulikud on. ÜENÜ osakonnad võivad nende täiendamisel ja parandamisel abiks olla. Käskikäes võiksime töötada meie loodusvarade ja mälestiste päästmisel ja rahvuslike kultuurväärtuste säilitamisel. Võtku ÜENÜ seda oma ülesannete hulka, sellega aitab ta kaasa kodumaa tundmise ja kodumaa armastuse arendamisele.

Jüriöö pühitsemise järelkaja.

Abinõu rahvusliku väärtustunde tõstmiseks.*)

Jüriöö pühitsemine on leidnud mitmes ringkonnas rohket vastuseisu. Ei olnud ka mina alul selle suur pooldaja, kuid asjade käiku jälgides olen viimastel aegadel arvamuse muutnud.

Ajaloolisist sündmusist on meil seni ametlikku pühitsemist leidnud vabadusevõitlusega ja vabaduse saavutamise seotud momendid, mis ei olegi veel suutnud õieti muutuda ajaloolisiks. Neid pühitsemiseid katsutakse siis kasutada ka rahvustunde ja kangelasmeele süvendamiseks. Kuid kahjuks tundub see liialt enda ülistamisena ja enda vaprusena, eriti sellekohaste aktuste ja pidude kõnede. See õigus võiks olla ainult tulevastel põlvkondadel. Las' nemad hindavad siis meie tegusid, nagu nad seda väärt leiavad.

Ei saa aga salata, et jüriöö võitlused

olid kangelaslikumaid momente meie ajaloos nii palju kui see meil on teada. Ta lõppes küll kurvalt, kuid see ei peaks olema veel põhjuseks nende võitlustest osavõtjate pärast häbeneda. Kui me vabadussõda meie õnnetuseks kujunevate asjaolude tõttu oleks äpardunud, ega see veel poleks vähendanud vabadussõja kangelaste tegude väärtust!

Oma rahvusliku väärtustunde tõstmisel on rahva ajalool suured ülesanded. Mida enam võib rahvas olla uhke oma eeslaste peale, seda suurem on ka tema endaväärtuse tunne ja rahvuslik iseteadvus. Ajaloolised eeskujud kajastuvad eriti noorsoo tundelikus hinges. Mäletan, kui kaheksa-üheksa aastase poisikesena eesti ajaloolisi jutustusi lugedes sattusin sellisesse vaimustushoosesse, et läksin peksma aias nõgeseid, kujutades neist omale raudrüütleid; katkusin neid võitlushoos kätega, hoolimata kõrvetustest. Jüriöö võitluste tagajärg pani valama pisaraid — nii oleks

*) Ruumpuudusel hilinevad. — Juhime tähelepanu järgnevale Ameerikast saabunud kirjutisele.
Toim.

tahtnud, et see hästi oleks lõppenud! Ja kui vabadussõjas eriti noored tõttasid vaenlase (eriti Landesvehri) vastu, siis oli siin suuresti kaasamõjuv tung jüriööd kord hästi lõpetada! Ja lõpeks oleme ikkagi võitnud! Tähendab jüriöö tulukesed ei olnud süüdatud asjata!

Kuid kõige mõjuvamaks soovitusel jüriöö pühitsemisele on asjaolu, et jüriöö pühitsemine lühikese aja jooksul on leidnud rahva seas kaugelt suuremat vastukaja, kui mõnigi teine mälestuspäev. Seda tõendab, näiteks jüriöö pühitsemine Tallinnas. Igal aastal on olnud väljas rahvast nii palju, kui seda ei näe riiklikude suursündmuste puhul. Sama tõendab jüriöötulude kiire levimine maal. Nii võib öelda, et kolme aasta jooksul on muutunud jüriöö pühitsemine ülemaalseks. Milleks sellele siis vastu seista, kui see leiab rahva hinges nii head vastukaja! Sellel ei ole ju halbu tagajärgi, vaid ainult häid. Ja skeptikud võiksid sel puhul uueadada ka oma põhimõtted ja urgitsemised ajaloo ümber. Meie ei saa öelda, et meis oma rahvuslik väärtustunne oleks väga arenenud. Oleme ikka harjunud lugema end väikeseks ja vaatama teistele imetleva aukartusega alt üles. See olla orja veri, tõendatakse.

Kaaluvamaks asjaoluks jüriöö pühitsemise vastu on küll see, et meil pidustus ja pühi on liiga palju. Jüriöö lisaks veel ühe juure. Pealegi on ta just veidi enne 1. mai, mille vastuvõtmist samuti pühitsetakse tõrvikutega, rongikäikudega. Kuid rahvas ei ole tunnud sellele kaasa sellise soojusega kui jüriöö pühitsemisele. 1. mai pühitsemine on võõras traditsioon, import, meie rahva hingele seni ikka veel võõras. Üliõpilaste mairongikäik Tallinnas, näiteks, ei saanud sellise rohke osavõtu osaliseks, kui jüriöö. Selletõttu ei võiks küll jüriöö ohvriks tuua mai vastuvõtu. Ja sellepärast on minu poolt olnud ikka kompromiss-ettepanek: jüriöö mälestamist korraldada 31. aprillil. Seega muudaksime mai vastuvõtmise ühtlasi oma rahvuslikuks pühaks.

Võidakse muidugi vast öelda veel, et jüriöö on leinapäev, mai vastuvõtt aga rõõmus kevade ärkamise päev ja seepärast ei sobi ühte. Ei. Jüriööd ei tuleks kujutada leinapäevana. Ta olgu meil esisade kangelasmele mälestuspäev, vaimususe ja hooga, ilma virisemiseta ja orjapõlve meele tuletamiseta. Ja nii sobiks ta kokku väga hästi 1. mai vastuvõtiga.

Rmn.

Mälestuspüha.

„Eesti Noorusele“ kirjutanud dr. P. A. Speek.

Nagu teada, tuli sel kevadel Kodu-Eestis rahva ja ülikoolis õppiva noorsoo vahel jüriöö mälestuse pühitsemises järsk lõhe. Ülikooli noorsugu tõmbus tagasi ühes

minemast oma vanematega, eelistades mai pühitsemist jüriööle.

Et asi oma kohast tähtis ja puutub kogu meie Eesti peret, siis ehk lubavad meie

noored ka mulle, kui vanemale väliseest-lasele, asja kohta sõna kaasa öelda.

Jüriöö mälestuse pühitsemine rahva poolt näib oma tekkimiselt olevat spontaanne ja algupärane, kuna 1. mai pühitsemine on ikkagi võõrsilt pärit, ühest küljest feodaalse ja teisest küljest marksistlik-klassi-võitluse maiguga.

Vanemad inimesed Kodu-Eestis vahest ehk mäletavad veel, kuidas omal ajal Dor-pati ülikooli paruni poegist burshid ja fuk-sid Toomel 1. maid võtsid vastu, õlle aurul „Der Mai ist gekommen!“ põrutades. Vaatlesin kord Berliinis, kuidas seal klassi-teadlik proletariaat pühitses 1. maid. Rongikäigul lauldi klassivõitluse laule, millest mulle meelde on jäänud sõnad: „Hurrah, Hurrah, Genossen, Macht alle Gegner Matt!“ Pärast kõne-miitinguid valguti õlleaedadesse, kus siis muuseas ka Dumme Augustini kuulda lasti...

Sellepärast on 1. mai Euroopa mail teatavas mõttes saanud rahvusliseks pühaks juba Pariisis 1889. a. Teise Sotsia-listilise Internatsionaali asutamisest saadik, kus 1. mai Bebeli ja Liebknechti heaks-aramisel kuulutati proletariaadi rahvus-vaheliseks pühaks.

Tahab nüüd keegi Eestis pühitseda 1. maid, kas vana hea feodalistliku aja mälestusena ehk klassiteadliku proletariaadi legioonide kokkuliitunud ühise väerinna ülevaatena, ehk ainult kevade tulekuna, ehk ka lihtsalt noorte kevadtaju vallatusena, siis peaks küll igal ühel Eesti vaba-riigis selleks olema õigus.

Et aga ülikooli Eesti noorsugu eelistab 1. maid jüriööle, siis on see, tagasihoid-likult öelda, küll vähe võõrastav. Seda võõrastust pehmendab vahest ehk see, kui jüriööl tahetakse mälestada ainult jüriöö kangelasi, mitte aga kõiki meie kangelasi.

Kui jüriöö ettevõtte äpardus, siis ei peaks küll kuidagi ta kangelaste au ja ilu vä-hendama järgmisel põhjusel:

Kõik ajaloo järgud iga rahva elus ja neis ettetulevad momendid, suured ja väi-kesed, lähedad ja kauged, on arvamata si-demetega ja tuhandetal teedel teine-teisega risti-rästi läbi põimitud kui lained me-rel: ei katkestatud vahet ei alguse ei lõ-pu, ei langu ei tõusu vahel — kõik on kokku ühine lõpmata voog...

Nii on igal rahval oma vaim, mis kat-kestamatult põlvest-põlve elab edasi, vaa-tamata, et rahva üksikud liikmed ja isegi ta osad aeg-ajalt varisevad põrmuks.

Kes julgeb salata, et see vaim, mis meie kangelasi ligi kuus sajandit tagasi viis jüriöö ettevõttele, meie rahvusliku ärka-mise esile tõi möödunud sajandi viimasel poolel, vaim, mida Jakobson kuulis kange häälena ja muistsete tuultena Taara tam-mikutes, sama vaim, mis 1905. a. Ees-tis revolutsiooni tule löi lõkkele, sama vaim, mis avaldus vabadussõja heitlustes Narva, Pihkva, Võru, Jakobstadi ja Võn-nu all, sama vaim, mis praegu Eesti rah-vast oma riiki üles ehitama ja oma vaba-dust ning iseseisvust kindlustama ja kait-sema ergutab ja juhib, lootust suure ja ilusa tuleviku peale äratades — kes jul-geb seda salata?

Kui eestlastel jüriöö ettevõttele viivat vaimu ei oleks olnud, siis võib julgelt ole-tada, ei oleks meil olnud ka rahvuslikku ärkamist ja selleta 1905. a. revolutsiooni ning ilma viimaseta vabadussõda ja võitu.

Mõni paratamatu pessimist võib ju reso-neerida:

Mis jüriöö, — kohalik mäss, muud mi-dagi, seegi äpardus, tegi Eesti asja veel pahemaks!

Rahvuslik ärkamine tõi Linda seltsi, Aleksandri kooli, Kirjameeste Seltsi lõhe ja lõpeks veel tsaari venestuse poliitika meile kaela!

1905. a. revolutsioon, — enneaegne, äpardus, asjata ohvrid surnutena, pekse-tutena ja vanglatesse heidetutena!

Nii edasi resoneerides:

Vabadussõda ja võit, tühja kah, näe rahvas väljasuremas ja vaimliselt võõra mõju all hääbumas, säh sulle siis vaba-dussõda ja võit!

Ehk jälle argpükski ahastamine: Ei ole vaja pidada ei jüriööl langenud kange-laste, ei 1905. a. revolutsiooni ohvrite, ei ka vabadussõjas langenud kangelaste mä-lestuspüha — nende vägiteod ja kalmud on ju liig konkreetseid ja värskeid, nii et iga-üks teab, kes olid meie vastased. Pühit-seme meie oma kangelaste mälestust, siis haavame meie ju sellega oma kaaskoda-nikke sakslasi ja venelasi ning selle taga-järg — oh, halasta!

EESTI NOORUS

Jätame pessimisti resoneerima ja argpüksi lõdisema — nad on parandamatud — ja lähme edasi asja käsitusel.

Iga rahvas maailmas pühitseb oma kangelaste mälestust, kusjuures kellelegi mõttessegi ei tule, et seega vastaseid haavatakse või ärritatakse. Ei ole ju vaja ja ei ole ka sünnis mälestuspühal vastaseid sarjata ja haavata. Nemad olid oma rahva huvide eest väljas, nende langenud on nende kangelased, kelle kalmud nende poolt väärivad sama austamist, nagu meie kangelaste kalmud meie poolt.

Seesugune korrektne asjast arusaamine ja korrektne vahekord meie ja meie endiste vastaste vahel peaks viimaseid viima isegi meie kangelaste austamisele, mis isenesest on ju üsna loomulik.

Nagu teada, pea iga tähtsam inglane ehk inglise saatkond, kes Ameerikat külastab, käib George Washingtoni haua Mount Vernonis ja paneb sinna pärja. Ja ometi oli George Washington Ameerika revolutsiooni ajal inglastele sügavalt põlatud vastaseks.

Ameeriklastel on oma sõdades langenud kangelaste mälestuspühaks 30. maikuu päev. See on siin suur rahvuspüha Decoration Day nime all. Kõik töö ja ärielu seisab sel päeval. Käiakse kangelaste kalmudel, neid austamas ja kaunistamas (decorate) lillede ja pärgadega. Peetakse jumalateenistust, kõnesid ja loenguid. Kui neis endistest vastastest räägitakse, siis küll ainult korrektselt ja lugupidavalt. Kuigi peaks mõne teatavast rahvusest siserändajate esitaja ja kõnemees, näiteks, inglasi puudutama arvustavalt, siis nõutakse kuulajate poolt niisuguse taktikuseta kõne katkestamist ja lõpetamist.

Miks peaks siis asi meie Kodu-Eestis olema teisiti. Meie võiksime veel paremini teha, kui oma kaaskodanikke sakslasi ja venelasi kutsume osavõtma meie kangelaste mälestuse pühitsemisest ja kui Eesti pinnal peaks olema peale soomlaste rootslaste ja taanlaste, ka nende sakslaste

ja venelaste kalme, kes Eesti vabadussõjas Eesti poolt võideldes langesid, siis peaksid sama Eesti käed, kes kaunistavad langenud eestlaste, soomlaste, rootslaste ja taanlaste kalme, kaunistama ka nende sakslaste ja venelaste kalme.

Mina olen küll selle poolt, et mitte ükski jüriöö, vaid ka jüripäev saaks kõigi langenud Eesti kangelaste mälestuse pühaks, ja ma paneksin ette mõttevahetuseks järgmise mälestuspüha pidamise eelkava:

J ü r i p ä e v,

kui Eesti vabaduse eest langenud kangelaste mälestuspüha:

1343. a.	1905. a.	1919. a.
Õö	Ägu	Päev

Jüriöö ettevõtte Revolutsioon Vabadussõda ja võit.

P e o k a v a :

Jüriöö! tuled. Jüripäeval: lipu ülespanek anteemi lauluga päikese tõusul; käigud kangelaste võitluskohtadele, nende kalmude ja mälestusmärkide juure ning nende kaunistamine; peokohane jumalateenistus kirikutes ehk vabas õhus ning taaralaste koosviibimine kõnedega muistsetel hiiekohtadel; loengud Eesti ajaloo; isamaalised kontserdid, näitemängud, tantsud ja sportlikud etendused vabas õhus ehk kinnises ruumes; lipu mahavõtmise rekuiimi (Isamaa ilu hoieldes) lauluga päikese loojenemisel.

Heledasti põlegu jüriöö tuled, kõrgele löögu nende leegid, kaugele paistku nende valgus, meelde tuletagu nad meie langenud kangelaste vaimu — vaimu, mis on kannud Eesti rahvast endisest vaba ajast läbi pika pimedada öö kuni jälle vaba aja valguseni, meie noortsugu vaimustagu nad Eesti rahva omapärasuse ja iseseisvuse eest võitlemiseks ja, kui vaja, oma elu selle eest ohverdamiseks, nagu seda meie kangelased tegid minevikus!

Pühitseme jüriööd ja -päeva — ka Välis-Eestis!

Washington, 9. juunil.

Päikest, õhku, vett!

Päikest, õhku ja vett on hinnatud juba vanast ajast ja tänuks püstitatud tempelid päikese ja veejumalaile. Ajalugu kõneleb kuidas vanad kreeklased häbistasid vangilangenud perslasi seega, et neid Ateenas tänavail alasti ringi veeti, et näidata oma elurõõmsale rahvale riidesse mähitud inimese äbarikku keha.

Miks ei peaks ka meile päike, õhk ja vesi tooma kosumist ja tervist, kui me vaid neid mõistaksime kasutada ja hin-

taja, päivitaja ja supleja saama selguse nende mõjust oma keha suhtes. Näiteks päikesevannid on keelatud kopsuhaigetele, kuid hea on soojus-kuumus neeruhaigetele. Tiisikushaiged ei pea küll hoopis eemalduma päikesest, kuid loobuda tuleb neil sellastest päikesevannidest, nagu neid meil tavaliselt tuntakse supelrannus (tiisikushaiget ähvardab vereköhimine jne.).

Päikesevannideks parem aeg on hommikupool ja õhtu, kuna keskpäeva lii-

„Merelähing“ Pirital.

Lõbusa seltskonna pühapäevaseid seiklusi rannal, vabas õhus. — Ühendagem alati liikumist õhuvannide ja päivitamisega!

nata õieti. Supelus, päikese- ja õhuvannid on mõjuvaid loodusjõududeks, mis inimesele avaldavad tervendavat mõju, ainult pidades meeles, et mitte igale ühte viisi.

Allpool lubatagu mind võtta kokku eriteadlaste-arstide arvamusi nende loodusjõudude toimete kohta.

Päikesevannid mõjuvad higistama sundivalt, vereringvoolu ja soojuse tõusu soodustavalt, supelused toimuvad karastavalt, õhuvannid aga peamiselt juhivad eemale soojust. Vastavalt sellele peaks iga suvi-

ga kõrvetav päike on ebasünnis. Soovitav päivitada keha lamades kõval alusel (puu peal), et maa niiskus ei saaks hädaohtlikuks. Päikesevanne võttes olgu pea ja kukal kaetud rätiga või asetatud puulehtede varju, mis kaitsevad päikesepiiste eest. Asendit muudetagu iga 5—10 minuti järele, et üksikuid kohti mitte halvata valgusate põletistega. Kõrvetamist takistab ka lanoliin või vaseliin kehale määratuna. Kui nahk siiski saab põletatud (tähtendab on liiale mindud), jäetagu vannitamine mõneks päevaks ja pandagu nahale komp-

resse. Päikesevannid võivad kesta pool kuni poolteist tundi, alatagu veerand tundi, järkjärgult aega pikendades. Õrna nahka harjutatagu enne varjus. Päikesevannide mõju avaldub veresoonte laiendamises, hingamise ja südametegevuse elustumises, keha soojuse tõusus. Elavamaks muutub ainevahetus kehas — inimene kaotab hooaja jooksul kuni 2 kilogr. oma keha raskusest. Sellased toimed on hädaohlikud südamehaigetele, veresoonte lupjumise all kannatajatele.

Suplemiseks kohasem aeg hommikune ja õhtune, nagu päikesevannide juureski. Jõgede, järvede ja mere vee mõju on pea ühesugune, meres tuleb vaid juuresoola mõju ja lainete rõhumine. Kui suplemisega kord on juba tehtud algust, siis tuleb seda jätkata kindlalt, et keha veega harjuks ja suplemine muutuks mõnusalt mugavaks vajaduseks. Keskpärasele inimesele on küllalt kuni pooletunnilisest veesviibimisest. Pärast sööki kohe suplema minna on lubamatu, sest see seab siseorganid liigse pingutuse alla, ning võib tuua nende vigastumisi. Verevaesed võivad vees kergesti saada krampid ning raskesti veresoonte lubjanemise all kannatajad südame rabaduse, seepärast just neil tuleb olla eriti ettevaatlik (ka kõrvahaigetel). Kõigepealt tuleks usutleda arsti. Enne sup-

lema minekut jahutatagu higist keha, kuna higiselt vette minnes liig palju läheb kaduma kehasoojust, millele järgneda võib külmetus. Seepärast kergeid kehaharjutusi lahtiriietumisel!

Õhuvanne võtta, tähendab viibida vaba õhu käes riieteta. Ning seda võib läbi aasta, talvel toas muidugi, temperatuur mitte alla 16 kraadi C. Õhuvannidel on soovitatavam mõju suvel võetuna kusa-gil lehtlas, mis tuultest kaitstud. Ka päikese mõju alul pole soovitatav, kuna õhu ja päikese toime koos järsku oleks liiga intensiivne. Õhuvannid mõjuvad jahutavalt, suurendavad naha kaudu hingamist ning hingamise sügavnemise suurendab vajalikult üksikute elundite tegevust. Eriti karastavalt mõjuvad õhuvannid närvilistele inimestele, kui neid jälgib arst. Ka unepuuduse korral õhuvannidel on avitav mõju. Paljudki leiaksid kosutust ja rahustust närvidele tutvudes õhuvannidega, sest läbi naha, mis sisaldab miljoneid õhuka-uke, võivad nad võtta vastu ohtralt puhast loodusenergiat ja tasakaalustuda seega iga päev ära tarvitatava energia kaotuse järel.

Kasutagem otstarbekohaselt kõiki võimalusi, et saada kehaliselt ja vaimliselt tugevaks!

—dk.

Noorsootöö elustamisest maal.

I.

Rõõmustava nähte juures, et ÜENÜ osakondade arvu varssi võime 200-ga märkida, ei saa hoiduda teatud pessimismist: enamus osakonnist elab siiski tavalist halvatu või varjusurnu elu. Mõned ei küüni kaugemale koosolekust ega peost, mõned osak. nagu ei oskaksiki midagi peale pidade.

Pole siis ka midagi hämmastavat, kui kõneldakse liikmete ükskõiksusest.

Eeskätt astub iga noor osakonda ikkagi tõugatuna soovist, tähendada ning olla midagi tolles kollektiivses noorte peres. Leida teda huvitavat tegevust, saada võimalust lõbusaks ja rahuldavaks ajaviiteks kaas-ealiste ning -meelsetega. Ei leia ta seda,

jahtub ta poolehoid ja huvi, ning ta andub organiseerimatu noorsoo tavalisele vabaaja hävitustööle, mingu need siis ulakuste ja pahede teedki.

Seepärast langeb suur kohustus iga maa (käesolev kirjutus on mõeldud eriti maanoorile) osakonna juhatusele: monopoli-seerida ümbruskonna noorsugu absoluutselt. Selgemalt öelduna: anda kõigile noortele võimalus tõsise innuga kiindumiseks osakonda.

Endast on see tükk rasket tööd. Kuid peab üha teadma vanu tõdesid, et noortele pole midagi võimatut ning kaudu raskuste saavutatakse tulemusterikas töö.

Maanoorsugu erineb tunduvalt linna-noorsoost. Juba see, et maal on hoopis

rohkem füüsilist tööd ja napilt vaba aega, puuduvad kohad meelelahutuseks ning kokusaamiseks — määrab maa noorte huvid.

Need nõuavad esiteks võimalusi lõbutsemiseks, teiseks — eneseharimiseks.

Ei ole siis mingit mõtet alata tarkade loengutega kirjandusest, õpetada Esperantot ja pidada külmi ning asjalikke koosolekuid tõsiste ja tähtsate probleemide üle. Ei taha ja ükski lihtne külanoor ainukest vaba päeva, pühapäeva, nii „odavalt“ müüa, kuna sageli teda nood arutatavad asjad üldse ei huvita.

Nii tuleb leida ühiseid töid laiemaid hulke huvitavale osale ja eritöid kitsamatele ringidele, väljudes kahest seisukohast: enesearendamisest ja ajaviitest.

Seepärast tulgu loengud ja kursused enamuse huvidele vastavatelt aladelt ja lõppegu kõik koosviibimised lõbustustega. Noorus ei rahuldu muidu. Suvel peaks igal osak. olema oma mänguplats, kus tarviduse korral võiksid noored koguneda aega viitna värskes õhus, paraliseerides seega endast juba labaseid, alkoholi- ja kakelusrõhkeid simmaneid. Oieti tulekski pöörduda enam tähelepanu sellisile noorsoo-õhtuile, toimingu need siis ruumis või vabas looduses, kus kavas oleksid mõned ettekanded (kõne, deklam., tantsu, laulu, muusika või näidendi ettek.), lõpuks tants mängudega.

Samuti poleks üleliigne pidude programmi nihutada mõnda tõsist, ent lühidat ettekannet. Ka peaks enam tähelepanu pööratama näitlikkudele kohtutele ja igasugustele võistlustele.

Enne kõike aga praktilist tööd. See teostugu juba põllumajandusliikude klubide ja harude, kodukaunistamise ja aianuduse edendamise kaudu.

Kitsamais ringes aga teostugu kitsapiirilisemate huvide rahuldamine. Seal jääb esperanto selle huvistele, samuti male, kirjandus, noorsoo ideoloogia jne. Kuna pea igas osak. leidub rida noori, kes põevad otse kirglikku oma-ajakirja isu, siis tuleks neile hoopis parem võimalus ajakirja tegemiseks anda, kui paljundatud „eneseväljendus“ seda võimaldab.

Nimelt: toimetatagu, nimetame nii, albumajakirja, mis ilmuks ühes eksempla-

ris, käega kirjutatult. Siia saaks koondata pikki ja kogukaid kirjutisi, maale, fotosid osak. elust jne. ja võiks saada väga ilusa ning huvitava koguna pärast liikmete käest läbikäimist osakonna arkiivi või raamatukokku.

Tahaksin aga propageerida siiski mõningaid uusi, vähemalt uult korraldatavaid alasid, mis peaksid kaasa aitama noorsoo töö elustamiseks.

Esimesena tahaksin alla kriipsutada noorsootöö võistlusi.

On selge, et võisflus virgutab ja õhutab. Senini on meil korraldatud erinevalt peamiselt spordivõistlusi, harukorraldada mees- ja nais- võistlusi, harukorraldada kas või igal suvel osak. üldiseid noorsootöö võistlusi.*)

Kavas võiksid leiduda näiteks: kerge- sport, nais- ja meeskäsitöö, kas aia- või juurvilja korraldamine ja kasvatamine, kodukaunistamine, karja ja lauda puhtus ja korrashoid; kirjalik teem kirjandusest või näiteks: „Ühe ümbruskonna talu ajalugu“; rahvalauludes, kurnimängus, vanasõnades võistlemine jne.

Siin leiaksid tegevust mõnel alal ka need iga osak. äbarikud — naisliikmed. Küllap nad demonstreeriks siis võimisi käsitöös, aia- ja kodukaunistuses, laudas jne. Ja viimaks ei tarvitseki tüdrukuid võtta nii dekoreeriva ja lõbustava materjalina, kui just tublide kaasvõitlejatena.

Võistluste kestvus oleks umbes kuu, mille kestel jõuaksid auhindamiskohtunad, kuhu kuuluksid ka vanemaid ja eriteadlasi, oma alade hindamisega lõpule. Määratud päeval korraldataks üldine näitus, näiteks koolimajas, kavas veel mõne eriteadlase kõne näitusega seotud aladest, lõpuks auhindade jagamine ja koosviibimine teelaus — viimases jälle imetlege naisnoorte võimisi, kes ise juba kõik valmistagu, jättes ostetud biskviidid ja maiustused.

Auhindu määraku võimalusi mõõda osk. juhatus. Katsutagu hankida ka kohalikest asutusilt ja tegelasilt, kuid saab ka igasugustelt ajakirjadelt ja liitudelt, eriti kirjanduses.

E. P.

*) Tänavu katsetab sellega Sänna osak., kus osavõtt töötab saada väga elavaks.

Meeskäsitöö oskuse levitamisel.

O. Tannebaum.

Palju ilusat on tehtud kodus kui ka välisriigis kalli kodumaa kasuks, kuid palju on veel teha iseenda kui ka terve rahva huvides.

Ei saa meid rahuldada üksi kirjandus, näitelava, muusika, tants, kui puudub mugav kodu, noorsoo kodu, mis kohane meile. Meil seda praegu veel ei ole. Et seda omada, peab olema arusaamine kodu vajadusest, kodu tähtsusest. Käsitöö on üks tähtsam ala, mis aitab kodu kaunistada ja mugavaks muuta.

Jälgides käsitöö arengut ajalooliselt paistab silma selle suur tähtsus ja ostarve. Juba ürgnimene tundis käsitöö vajadust. Tema käsitöö saavutised olid küll piiratud, need koosnesid peaaesjalikult hädavajalisest majapidamis-riistust ja tarbeist.

Aastasadade jooksul arenes käsitöö üksikuiks erialuks, sellest tekkisid käsitöö liigitused. Käsitöö oli erilisel suure tähtsusega ajani, mil masinad astusid tegevusse. Tänapäev pole masinad siiski suutnud surmata käsitööd, seda täiesti välja tõrjuda, sest asi, millel puudub soojus, isiklik ilme, ei saa kunagi asendada tööd, mis täis omapära ja hinge. Seda näeme meie igal pool. Sellepärast on ka käsitöö hinnas ja igauks omab seda meelsamini kui mõnd massilist saavutist, hinnavahele vaatamata. Meie majanduslik jõud ja turundused ei luba üht või teist eset massiliselt produtseerida kui puudub välisurg — juba sellepärast peame paljusid asju käsitsi, kodusel teel valmistama, et mitte väliskaupa tarvitada. Sageli tuleb meil käsitsi valmistatud ese odavam kui väljast sisseveetud. Viimasel ajal on päevakorrale kerkinud kodukäsitöö oskuse levitamine. Selleks korraldatakse kursusi, loenguid, mis on leidnud rahva seas suure osavõtu ja poolehoidu ning annud häid tagajärgi.

Milleks levitame käsitööd noorsoo ühinguks (ÜENÜ osakonnis)?

1. Seileks, et saada lihtsal ja kodusel teel odavast materjalist praktilisi esemeid.

2. Et võiksime saada sellest sissetulekut.

3. Et oleks midagi pakkuda oma naabreile ja külalisile.

4. Et tunda naudingut omavalmistatud esemeist.

Meeskäsitöö on siin suur ja vastutusrikas ülesanne, millele aga mehed ei kingi küllaldast tähelepanu. Naised on sel alal meestest märksa ette jõudnud. ÜENÜ aruandest näeme, et naised on korraldanud 21 käsitöö kursust möödunud tegevusaastal — ja seda kõik selleks, et kodusele elule luua mõnusus. Kuid mis on teinud mehed? Ei lasu see suur ülesanne üksnes pereemade ja tütarde õlul, käsitöö pole üksi naiste töö, nagu seda meil arvatakse. Meeste ükskõikus käsitöö vastu on suuresti tingitud tööoskuse vähesest tundmisest, käsitöö tähtsuse arusaamatusest. Ehkki ma ÜENÜ osakondade tegevust ja tööd vähe tunnen, julgen ma oma üldiste tähelepanekute põhjal öelda: mehed on sel alal väga vähe korda saatund. Seda heidavad meile ette juba naised, ja meie peame sellega praegu leppima kui paratamata tõsiasjaga.

Kodusel teel võiksime valmistada palju esemeid, mida hädavajalikult tarvis kodude sisustamiseks ja majapidamiseks. Meil tehakse odavat kui ka kallist mööblit. Mis odav see on võimatu inetu stiililt ja väljatöötuselt. Mis vähegi paremad — lääneeuroopa stiili jäljendised — neid on võimatu saada kätte hinnalt. Sellepärast peame püüdma nii kaugele, et meie kodus leiduks mööbel, mis kaunis, omapärane ja hinnalt kättesaadav igale. Teame, suurriigis on tarvitusel toole nõõrist, kõrkaist, õlg jne. põhjadega. Ka Eestis on sarnased toolid tuntud juba vanast ajast, kuid nad on heidetud kõrvale oma primitiivse väljatöötuse tõttu. See on aga lubamatu, sest meie ei tohi heita midagi kõrvale, mis alustatud meie esivanemate poolt ja pealegi tunnustatud väärtusliku tööalana välismail, vaid peame katsuma täiendada, et see vastaks praegusaja nõudeile. Ehitame mööbli, milles väljenduks eest-

laste omapära, mis igale kättesaadav, lihtne, praktiline, odav. Eriti vajame seda praegu, kus meil palju asunikke, kes loovad omale kodu.

Suuremat tähelepanu vääriksid ka põllumajandusriistad: vankrid, reed jne. Nende valmistamist ja korrashoidu peaks tundma igaüks, kes sel alal teotsevad. Samuti oleks soovitav ka tunda paatide, süstade, kalapüügiiristade jne. valmistamist. See kõik annaks meile tuntavat majanduslist kasu.

Kepp- ja vitstööd on alad, mille valmistamiseks pole vaja erilisi tööriistu. Sarnane mööbel on sobiv igasse ümbrusse, nii tuppa kui aeda, vastavalt väljatöötusviisile. Valmistada võib seda igal pool, kus materjal käepärast. Majapidamises läheb tarvis ka igasuguseid korve, mida kõik võime ise valmistada.

Meie talude sisseseaded on sageli väga kirjud: mööbel on lapitud kokku mitmest „aastasajast“: iga asi oma stiili, oma värvi, luitunud, kulunud, iganenud. Seda kõike võime ühtlustada, värskendada värvimisega ja muul teel. Selleks on tarvis vastavaid teadmisi.

Maal on plekk- ja metalltöö tundmine vajaline, vähemalt osaliseltki, et võiksime ise teha ja parandada oma tarberiiistu vajaduse korral. Samuti on harjatöö tund-

mine kasulik igale. See töö ei vaja mingit sisseseadet. Selle asemel, et harjaseid minimaalse hinnaga väljaturule saada, võiksime neid kodus ümber töötada enese tarvituseks.

Ka papp- ja pabertöö oskust võime hääde tagajärgedega kasutada kodu kaunistamisel. Selle asemel, et raamatud ja ajakirjad katkiste nurkadega laudadel ja riiulitel lebavad, mis ei mõju kaugeltki esteetiliselt, võime neile anda vähese vaevaga köitmise teel kauni ilme.

Ala, millele peaksime praegusajal pöörama suuremat tähelepanu, on turisteseemete valmistamine. Siin on meestel palju suuremad võimalused kui naistel. Sijn võiks valmistada puust ja metallist mitmesuguseid mälestusesemeid, eestilaadilisel motiivil. Suuremat rõhku tuleks panna sellele alale kohtes, kus liiguvad turjistid ja võimalik asju realiseerida.

Kõige nende asjade valmistamisel peame pidama silmas nende praktilisust ja kunstipärasust. Algteadmisi selles annab meile kool, mida tuleb arendada ja täiendada igaühel omal edaspidises elus. Sageli jäetakse koolis omandatud teadmised kasutamata, mille tõttu nad täiesti ununevad. Siin peavad appi tulema loengud ja kursused, mille kaudu võimalik levitada teadmisi ja maitset igapäise elu nõuete rahuldamiseks.

Kutseharidust tulevastele perenaistele.

Talumajapidamise edu ja majanduslik arenemine oleneb teda juhtivate isikute oskusest ja korraldusvõimest. Mida teadlikumad on omas töös majapidamise juhid, seda suuremad on talu tööviljakus ja tulusus.

Talumajapidamise juhiks ei ole üksinda peremees, vaid ka perenaine. Mitmed majapidamise harud, mis tihti talu suuremaks ja pääsissetuleku allikaks on jäänud sageli perenaise korraldada, näit.: piimakarja- ja sigade pidamine, kodulinnukasvatus ja aiandus.

Mainitute kõrval peab perenaine veel

juhtima toitlusmajandust, kodu korraldama ja kaunistama.

Ei aita sellest, et perenaine toitu valmistab nii, nagu ta seda teistelt näinud, vaid perenaine peab õppima teadlikult toidu valmistamist nii korraldama, et see oleks odav, seejuures võimalikult mitmekesine ja tervishoiu nõuetele vastav. Meil ei tarvitata aga kuigi palju aiavilju, millest väga mitmekesist toitu saab. Toitude valmistamisel peaks perenaine ära kasutama just koduseid ja kodumaa toiduaineid.

Kutsehariduse omandamisel suudaks perenaine talu karjapidamist tõsta paremale

järjele, ning seega talu sissetulekuid suurendada.

Taluperenaine peab omama oskusi kuidas tube kõige väiksema vaevaga ja kulguga igal ajal korras ja puhtad hoida.

Perenaine kui terve perekonna riietuse eest hoolitseja, vajab oskusi kangakudumise ja riiete valmistamise alal. Kutseharidus peab suutma anda perenaisele kõiki neid teadmisi, mis tal igapäev tegelikus elus tarvis.

Perenaise kutsehariduse tõstmiseks tuleks korraldada maal tegelikke kursusi, mis suudavad just abiks olla sellele, kel võimalik ei ole pikemat aega majapidamisest eemal olla, et end täiendada.

Meie noortel perenaistel on kutsehari-

duse andmiseks viimastel aastatel asutatud kodumajanduskoole, mille ülesandeks on anda tegelikke teadmisi kõigis taluperenaise töis.

Praegu töötavad Eestis kolm kodumajanduse kooli: Sakus, Vasulas ja Mädrikul. Eriteadmiste omamiseks on ka omaette erikoolid, nagu: aianduse j. t.

Kutsehariduse tõstmiseks on eriti kutsehariduslikud ajakirjad tähtsad, mis perenaisel enese täiendamisel suureks abiks on („Eesti Naine“, „Taluperenaine“ ja t.).

Sellepärast meie noored, kui tulevased perenaised, nõudkem endile kutseharidust, et tõuseks meie majanduslik edu ja jõukus!

Järvakandist H. K.

ÜENÜ noorte külaskäik Lätti.

H. Hasenbuš.

Läti Rahvuslik Noorsoo Ühing (LNJS*) pühitses oma kümneaastast juubelit 22. ja 23. juunil, samal ajal korraldas ka oma esimese suurlaagri, mis aset leidis Riias ja Siguldis. LNJS on läti rahvuslik noorsoo organisatsioon 110 osakonnaga üle riigi, ta ümber on koondunud kõik läti tuntumad riigi ja seltskonna tegelased alates presidendi, peaministri, ülikooli jõudude, rektori, proffessorite, kindralite, seimi saadikutega jne., kelle hoolitsevad käed toetavad läti rahvusliku noorsoo liikumist, mistõttu asub LNJS majanduslikult kindlal järjel. ÜENÜ-ga on LNJS juba varemalt loonud sidemeid, kuna Tallinna osak. LNJS-i noori 1928. aastal vastu võttis ning võistlusturnee korraldas, peale Tallinna ka Tartus ja Pärnus.

„Hõimla“ osakonna rahvatantsu- ja laultrupp asus 21. juunil Tallinna jaamas teele Riiga sõitmiseks. Rongil sõitjatel tuju ülev, sõitis enamus noori üle piiri esimest korda. Läti Valka oli juba esitaja vastu saadetud, kelle juhtimisel jõuti pühapäeva hommikul Riiga.

Juubelihpidustuste esimeseks päevakorrapunktiiks oli juubeli kongress, kuhu mindi

öömajast rongikäigus, kõige ees muidugi eestlased oma riigi ja organisatsiooni lippudega, siis järgnesid läti noored osakondade järgi oma lippudega.

Kongressil oli eestlaste auks üles seatud sissekäigust alates auvahid, kelle ülestõstetud käte alt sammusid eestlased kongressi saalini. Pääle lühikest sissejuhatust LNJS presidendi A. Dauge poolt, astub kõnetooli Läti president Alberts Kviesis, kes soovib 10-aastase juubeli puhul LNJS-ile õnne ja kuulutab kongressi avatuks. Kõlab Läti hümn ning kõnetooli asub tervitama peaminister Hugo Celmins, järgnevad tervitused Eesti ja Leedu noorsoo esitajailt. A. Dauge tänab kongressist osavõtjaid, eriti aga eestlasi, kes on võtnud vaevaks tulla austama oma osavõtuga ja sõprusidemeid kinnitama kahe naaberriigi vahel. Ühtlasi peatas pikemalt rahvusliku noorsooliikumise ja rahvusliku kultuuri juures, tähendades et rahvuslik noorsooliikumine on kooliiks rahvuskultuurile ja aluseks tulevikule. Kool, mis kasvatab kasulikke ja kohusetruid kodanikke riigile ja peab andma sõpruse ja ilmavaate.

LNJS keskjuhatuse esimees loeb ette kirjalikud tervitused ja telegrammid, millised on saabunud üle 60, praegustelt ja

*) Latvju Nacionalas Jaunatnes Savieniba.

endistelt riigi ning seltskonna tegelastelt, millised võeti vastu suurte kiiduavaldustega.

Järgnes tegevuse ülevaade ning austati püstitõusmisega langenud vabaduse kangelasi ning LNJS ridadest surma läbi lahkunud tegelasi. Kuna samal päeval mälestas Läti ka vabaduse eest langenuid, siis mindi peale kongressi rongikäigus lippude ja pargadega langenute kalmistule, kus asetati pärjad Läti ja Eesti noorte poolt rahvusvärvi lintidega. Käidi ka lillesid panemas surma läbi lahkunud minister Meierovitz'i haual. Kalmistul oli rahvast murruna jälgimas langenute austamist noorte poolt.

olekute saali ja kõrvalruumidega, prooviti istuda ka rahvasaadikute kohtadel jne.

Eriti huvi ja lõbusat tuju pakkusid Riias rahvuslikud jaanipäeva kombed, mis algasid juba paar päeva enne jaanipäeva „Rohupüha“ nime all. Sellele vaatamata, et tänava „rohupüha“ sätius pühapäeva peale, müüdi turul okstest pärgi, puntrasse seotud pikka mererohtu, mitmesugusid paberist mütsikesi jne. Pärgi kanti peas, kaelas, käsivarrel jne., mererohtu puntrad aga olid reivadeks, mille abil püüti üles näidata vahvust. Meeldis keegi neiu nooremehele ehk vastupidi, siis kiputi oma valitule kallale ja püüti sõpruse kinnitamiseks läbi vemmeldada, juhtus aga nii,

ÜENÜ esindus Riias.

ÜENÜ „Hõimla“ osakonna ekskursandid Läti rahvusl. noorsooliidu (LNJS) kodu ees. Keskel pärg, mis asetati Läti langenud vabadussõjalaste kalmule.

Lahkudes kalmistult oli korraldatud läti noorsoo juhtidele ja eestlastele ühine lõunasöök, kus pääsesid valla vastamisi deklamatsioonid ja laule, sõlmiti isiklikke sõprussidemeid ja vahetati mõtteid mitmesuguste küsimuste üle. Lätlaste soovil tehti ka tantsu, kuna aga Eesti noored olid rahvariides, milles ÜENÜ noortel moodsate tantsude tantsimine keelatud, siis tuli leppida valsi ja polkaga ja rahvustantsudega, milline komme lätlastele eriti meeldis.

Peale lõunat ja õhtu kasutati linnaga tutvunemiseks ja tähtsamate kohtade vaatamiseks, käidi teiste vaatamisvääriliste kohtade kõrval ka seimis, tutvuneti koos-

et teised sõbrad ei olnud sellega päri, siis läksid appi, löödi ka vahest huvi pärast kampa ja nii juhtus, et vahest terve turuplats oli üks suur lahinguväli, mille vaatlemine eestlastele erilist lõbu pakkus, kuna sellist kommet varem keegi polnud eesti noortest näinud.

Teise päeva hommikul sõideti Siguldisse (Segevoldd), mis umbes 50 km Riias. Siguldi on Lätis looduslikult ilusamaid kohti — ning lätlased ise nimetavad seda meeleldi Läti-Shveitsiks. Siin kaunis kohas asus ka LNJS I suur laager ja juubeli peoplats. Eestlaste saabumisel laagrisse olid laagri noored rivistatud ja lipumasti tõm-

mati Eesti lipp. Peale tseremoniid tutvuneti laagri eluga, näidati telke, maa sisse kaevatud söögilaudu, kus eine just eestlaste tulekul oli jäänud poolei, staabi telgis kirjutati külalisteraamatusse ja vesteti juttu. Laagrist mindi tutvunema ümbruskonna loodusega, mis Sigoldas tõesti suurepärase. Sõideti parvega üle jõe, vaadati koopaid, roniti mägedes, osteti keppe toetamiseks, milliseid siin tee ääres „väsind“ turistidele müüakse.

Peale lõunat mindi rongikäigus kohaliku langenu te mälestusmärgi avama. Päevakohase kõne pidas peaminister Hugo Celmins, vaimuliku talituse toimetaja prof. dr. Voldemars Maldonis, sellele järgnes noorte puude istutamine, kus ka eesti noored jäädvustasid mälestusmärgi avamisest osavõttu puu istutamiseks.

Kuna Läti organisatsioonid marssisid peoplatsile, korraldati eestlastele lõuna, millest võtsid osa Läti peaminister Hugo Celminsh, prof. dr. V. Maldonis, linna- pea dr. Rubins (kes vabalt eesti keelt kõneles ja eestlastega elavalt juttu vestis), LNJS president doc. A. Dauge ja teised. Tuju tõusis kõrgele, eesti laul kõlas pea vahepidamata, lätlased olid oma deklamatsiooniga platsis ja nii venis lõuna, kuna teised peoplatsil ootasid. Prof. Maldonis ei suutnud oma vaimustust tagasi hoida ja ütles et paremaid, armsamaid naabreid ja sõpru ei oska enam omale ette kujutada kui on eestlased, lõpuks palus veel edasi anda oma ülikooli sõbrala minister Latikule oma tervitusi. Varsti oldi ka teel peoplatsile, kus olid läti noored ülesrivitud. Härra peaminister tervitas peoplatsi noori ja võttis vastu paraadi ning avas pidustused. Järgnesid võimlemisettekanded LNJS sportlastelt. Suur grupp, milles ligi 200 võimlejat jättis vägeva mulje, siis ÜENÜ esitustrupi esinemised rahvatantsus, mis said formiliste kiiduavalduste osaliseks ning nõuti lisapalasisid. Laululavale kogunes LNJS üldkoor, kandes ette Läti rahvalaule noore muusikajuhi T. Kalninsi juhatusel.

Järgnes „Hõimla“ laulukoori esinemine, jälle lõigati „loorberid.“ Ilusa laulu eest lasi peaminister avaldada erilist tänu eestlastele ja minu juure ruttas keegi säravate silmadega härra, tutvustas end agronoom

K. L. ja hüüdis valju häälega „Teie väike koor laulab ilma juhita paremini kui meie üldkoor“ ning raske oli temast lahti saada, palus mind oma majapidamist vaatama tulla, mis pidi olema eeskujulikumaid lätis. Kuid pidin ajapuudusel sellest loobuma. Järgnes veel üldkooride kontsert ning lõpuks laululaval vabaõhuetendusena läti muinaslooline draama „Put, Vejini“ (Puhu tuuleke) LNJS näitlejaskonna poolt J. Sproga juhatusel. Kuna ettekanded olid huvitavad, viibisid kõrged külalised peaministriga eesotsas kuni peo lõpuni peoplatsil.

Peale eeskava algas jaanipäeva vastu võtmine, mida Lätis eriti suurelt peetakse, mängis sõjaväe orkester, põlesid jaanituleid suured ja väikesed, lasti rakette, lauldi eriilisi jaanipäeva luule, kus lõpuks pandi ikka sõna „lihgo“, mille tähendus lätlastele enestelegi teadmata, ja nii kestis see kuni varahommikuni, mil Riiga sõideti tagasi.

Kolmandal päeval andis väsimus juba natuke tunda, paljud puhkasid, võttes ka ennelõuna abiks, kuna agaramad noorsoolased uurisid veel linna, kus polnud käidud. Peale lõunat oli ettenähtud väljasõit rongiga mereranda. Rannas käidi suplemas ja tunti mõnu ranna puhtast ja peenest liivast, lasti alla liumägedest jne. Vabas looduses ja soojas merevees leiti karastust, mis tuju tõstis kõrgele, nii et varsti teati et suurem grupp eestlasi oli jõudnud randa. Agarad olid Riia eestlased, kes kohe juttu tegid ja kodumaa üle järgi pärisid. Tutvuneti ka rannas viibiva Riia Eesti haridusseltsi koorijuhiga, kutsuti Riia haridusseltsi vaatama jne. Lahkudes pigistati kätt — et nägemiseni Tartu laulupeol, kuhu sõitis ka Riia Eesti koor.

Mererannast tõtati aegsasti Riiga tagasi, kuna õhtusöök ootas. Õhtusöök kujunes kahe naaberrahva noorte vahel nii südamlikuks peetud laulude ja kõnede tagajärjel, et kaaluti juba Riia tagasi sõitu ühe päeva võrra edasi lükata, millega ka enamus oli päri, kuid raudteel hinnaalanduse tõttu tuli ettenähtud ajal välja sõita ehk küll raske südamega. Mälestuseks anti kaasa väikene LNJS lipp ja jaamas külvati üle lilledega. Hüüti jälle nägemist, suruti käsi, klõpsusid veel viimaseid kordi foto-

aparaadid, ning vägeva laulu saatel lah-
kub rong Riia jaamast viies umbes poole-
tuhande km kaugusele armsaks saanud
Eesti sõpru.

Jaam kaob jaama järgi, kuni jõutakse
Siguldasse, kus jälle kohalikud noored lil-
ledega on vastas. Veel kord tuleb läbi elada
Riias läbielatud lahkumine, jälle liigub

rong, kõlab eesti laul ning pimedusse ja
kaugusesse jäävad saatjad. Rongis vestel-
dakse omavahel veel viimaste päevade
sündmuste üle kuni uni võtab väsinud
noorsoolased oma hõlma. Saabunud Tallin-
na, noorsoolased tõttavad laiali, et puha-
nutena jälle kokku tulla ja jätkata noorus-
tööd kuni mõne järgmise suursündmuseni.

See oli aasta tagasi.

Paljudel, vast isegi asjaosalistel, on läi-
nud meelest, et 27. juunil täis sai aasta
sellest, kui Kasevälja lapsed Tallinna
ÜENÜ juubeipidustustele sõitsid.

Algasid ju küll pidustused alles 29-ndal,
kuid meie kui meretagused pidime vara-
kult asuma teele, sest mandriga ühendust
pidav aurik ei küsi millal meie sõita soo-
vime, vaid meie peame passima laeva sõitu.

Tänu, sõidu mõtte ülesergutuse eest,
võlgneme küll nrs. Taumile, kes meil 1929.
aasta talvel tantsukursusi korraldamas
käies rääkis augu pähe. Kõik oli muidu ju
väga ilus aga selleks oli vaja raha —
palju raha. Täiskogu koosolekul otsus-
tati, et osakonnast sõidavad laulukoor ja
tantsutrupp osakonna kulul. Korraldasime
siis Suuremõisa pargis jaaniõhtul aia-
peo ja saime saja krooni omanikuks, mil-
lega lahedasti Tallinna ja tagasi saime.

Ilusa ilmaga Haapsallu saabudes lahku-
sime osalt jaama, linna ja lossi aeda. Nrs!
Kes teist ei ole veel Haapsalut külasta-
nud, tehke seda kui võimalik, juba Haap-
salu lossivaremete ja torni pärast. Mil-
line suurepäraline vaade kaugale, kaugale
merele, kus saared näivad ujuvat nagu
rohelised lillekorvid. Lossi torn, igivana,
kui palju võiks ta jutustada lugusid meile
läänlaste vahvusest ja sõjakaist hiidlasist
— kuid ta vaikib...

Tornivaht, kes näib sama vana kui torn
ise, kõneleb ju küll kõigist, mis tema ku-
nagi näinud, kuulnud ja läbi elanud, aga
torn, — see kõneleb teistsuguselt.

Kõik jõudsid hää tervisega pealinna.
Tallinna jaamas aga tõusis hirmus küsi-
mus „kuhu nüüd?“ Keskjuhatusete teades

pidime õhtuse rongiga sõitma, mis ajaks
meile ka vastu pidi tuldamana. Läkitasime
saadikud Keskjuhatusse. Seal vast nii vä-
ga ei rõõmustatudki meie nii varase tu-
leku üle, sest korterit oli loota alles õh-
tuks vabanevat kaitseliitlaste käest. Kuid
siiski helistati ja peeti läbirääki-
misi, mille tagajärg oli, et nrs Rooberg
meid lahkesti reaalkooli juhtis.

Räägiti veel kord neile, kes esimest kor-
da linnas, et ei läheks kuhugi omapeal,
teiseks, et meie praegune kodu on reaalkool.
Siiski paar meie neiukest läksid
varsti vaatama linna ilu — muidugi olles
kindlad, et ära ikka ei eksi. Aga mida
varsti enam ei leidnud, oli reaalkool. Tä-
nava nimi oli läinud meelest, samuti ka
Keskjuhatusete aadress, küsida seepärast ka
ei saa. Olid siiski kaunis tragid, võtsid
takso ja sõitsid jaama — lootes viimaks
keegi ikka tuleb. Lõidsime nad vaesed
kella kümne ajal väljas külmetamas, jaa-
mahoonesse minna ka pole sõandanud.

Oi, küll olid need päevad toredad! Juba
esimesel ööl oli üliõpilaste rongikäik tõr-
vikutega, mis läks ka reaalkooli eest läbi.
Võisime vaadata seda küll läbi akna,
sest üks oli juba ammu lukus, kuid
läbi aknagi oli ta meile saarlastele enne-
nagematult tore. Rootsikuningat sai ka
mitu korda näha. Olid need ju hiigla pi-
dupäevad, kui mõelda ainult neid lõpma-
tuid rongikäike, pidulikult ehitatud täna-
vaid ja toredat saatkonda, kes kõikjal
liikus kuningaga.

Reede õhtul oli meil Keskjuhatusete juu-
res Hiiu valsi proov. Kui läksime Toom-
peale, hakati paugutama kahureist, kuid

hiljem selgus, et kuningas olla sõitnud ja tema auks olnud need lasud aga mitte meile.

Juubelipidustused ise? — Kas ei ole nendest küllalt räägitud ja kirjutatud. Kuid, mis olid nad meile? Päevad, mis veel vanaduses värskelt hinges elavad edasi.

Meie, Kasevälja lapsed, ise olime publiku poolt õige üles võetud, muidugi meie riiete pärast. Meid vaadati, kõnetati, pildistati ja meile plaksutati kõikjal kuhu me ilmusime enda rahvarõivis. Tuleb meelde, kuis tänaval meid kohtav kunstnik Laipmann tervitades lausus: „teie, hiidlased jääge alati truuks enda rahvale — rõõm on näha teid, teie emaemade pidurõivis.“

Iseseisvalt esines Kasevälja osakond pühapäeval Harjumäel, kus esile kutsus vägeva kiiduavalduse. Nagu kavatsesid jooksid tantsijad lavalt ära — mille peale kuuldus publiku hulgast tähendusi: nad on riid arad, — noh maainimesed, aga siiski kenad, midagi teistsugust jälle.

Kuid aeg, millest vaikides mööduda ei saa, oli aktus Estonias. See oli, nagu meile lihtsaile looduslastele tundus, midagi suurt, enneolematut. Oleksin soovinud olla suur, suur kõrv, et kõike neid

helisid püüda kinni ja jäädavalt vajutada hinge. Mis just eriti hinge tungis ei saa öelda — kuid see kõik, juba alguses tumenesid silmad liigutuspisarast, see kõik oli nii pühalik. Pühalikum kui kirikus, kuhu ema juba viis, kui veel kõneledagi ei osanud ja mis tol ajal täitis nii sügavalt hinge. — — —

Otsekui päästjana kõlas laul: „Noor olla on kevadet rinna sees kanda!“ Siis tundus, see on kevad, mida ma läbi elan. Kui maine ja tühine tundus sealt tulles kõik askeldus. — Jäävad üldse helgemaks elamiseks need tunnid seal. Peaks veel kord midagi sarnast elama üle. Kuid võib olla, on ees veel päivi palju ilusaid ja helgeid, kui neid ainult tabada oskab.

Esmaspäeva hommikul algas kojusõit, rinnus kõigil hää tunne, et nüüd on see kõik käidud. Viibisime otsekui uimastuses kõigi selle järele mis elatud läbi. Alles hiljem siis selguvad vast kõik nähtud pildid, ise seal keerises nagu ei märkaks kõike. Nüüd oli vast esimene ja lähem mõte: „selleks ajaks kui koju jõuame on ema keetnud suure katla täie suppi.“

Kõiki noorsoolasi, kellega reaalkoolis ühiskorteris viibisime, tervitades!

Kasevälja lapsed.

Tütarlaps ja tuul.

Käbin Käesoo.

Tütarlaps oli alles veel pisike maimuke kui ta Saunamäele jookstes kuulis ja tundis esimest korda tuult. — Seal tormas tema parajasti üle kaselavade, sosistades ja naerdes. Ja tütarlaps jooksis juuste lehvides tuulele vastu.

Nad said sõpradeks — tuul ja tütarlaps. Sest päevast oli tuul tütarlapse mänguselt siline. Ta pani valjusti mühama hiigla männid metsas. Sahistas naerdes kuldkol-

lases rukis. — Veeretas merelaineid ja pildus valget vahtu lainteharjelt ülesse vastu paest rannaseina. Ja tütarlaps naeris õnnelikult, sest see kõik oli nii tore ja huvitav, mis tegi tuul. Ja kui tütarlaps heitis murule pikutama — laotades väikesed käed kukla alla ning vahtis ülesse taeva sinasse, — siis tormas tuul sinna ülesse, kangutas kaugete sinavate metsi ja mägede tagant lahti suured, valged pilve-

rängud, ent puhus nad siis laiali taevasinas. Siis kiliatas tütarlaps igakord üllatunult, missugused toredad loomad ja inimesed sündisid.

Kui siis tütarlaps nurmel uinus, hõljus tuul valvates mäimukese ümber — pani kohama vanad pärnad.

Talveti — oo siis oli vast lõbu! Sjis jooksis tütarlaps tuule seltsis üle külmanud hangede ja liugles mäeseljakuist. Jooksis mere juure — siin puhastas tuul talle jää ja ta lasi liugu kuni punetama löid palged.

Siis tormas tuul taeva alla, mis nii sünge, imeliselt madal ja pime — puistas sealt alla valget pehmet lund — Ja tütarlaps plaksutas õnnes käsi, sest see lumi oli nii pehme kui vill, mida vanaema igal õhtul kraaside alla pani.

Aga aastad lendasid kui pääsukesed viledad. — Ja tütarlaps unustas peaaegu tuule. Tuul oli nukker. Tütarlaps, kes vahepeal sirgunud suureks ja ilusaks, ootas nüüd Saunamäel teist sõpra. — See oli kuld kollaste juustega noormees. Ja tütarlaps ei teadnud miks ootas ta noortmeest — nägi ta aga juba eemalt mehe lehvivaid kuldjuuseid, tormas ta talle vastu. Ja käiskäes kui lapsed, kõndisid nad nurmil ja metsis mühavi mände all. Istusid vanal linnamäel ja kuulatasid suviöö kirglist suminat. Tütarlaps ei aimanudki, et ta lapsepõlve sõber, tuul, teda kõikjal saadab. — Ja et tuul ta kõrvu kannab suviöö kirglist suminat...

Aastad läksid! Noormees, see kuldjuuseline hell noormees, oli ammu unustanud tütarlapse — sest tütarlaps kohtus teisega. Teisega, kes teda ütles armastavat — kes talle istutas südamesse igatsuse ja unistuse kättesaamatuist asjust, sest noormees ise oli unistaja, kindla sihita eluteel. Mees rääkis talle ta ilust, rääkis, et ta koht on linnas keset seltskonda ja hiilgust, kus on täieline elu.

Ja tütarlaps ihaldas sinna, kus on tõeline elu. Ta läks sinna, kus kerkisid suured majad ja tänavad olid tulvil täis inimesi ja liikumist — ta läks linna. Ent ilusate ja õilsate asjade kõrval oli seal linnas paljudgi valet ja pahesid, millest mees oli vaikind. Ja võib olla ei tulnud talle üldse meele neist seletada tütarlapsele. —

Aastad, ei need püsi. Ja tütarlaps oli jälle Saunamäel. Ta ei saanud aga välja kevadpäiksesse, sest et ta oli haige ja lamas voodis. Ja ükski oli ta. Kus oli ta ta armastatu? See mustade läikivate juustega ja naisepehmete kätega noormees. Kes nii palju ilusat ja head lubanud — kes avastanud talle laia maailma ilu, ja õilsuse inimesis. Kes jutustand temale kuulsusest, aust.

See noormees ei tulnud enam — sest ta oli ütelnud tütarlapsele, et igale ilusale naisele õitseb ta südames kevad vaid üks ainus kord.

Ta jutustas juba teisele tütarlapsele kugasil ilusat ja hääd — teisele, kes veel ei tunnud teda. Ja tütarlaps ootas. Ta ööd olid uneta ja päevad täis igatsusi ja ootust.

Aga keegi ta endisist sõbrust ei tulnud Saunamäele.

Sageli — pikkamisi veeresid tütarlapse palgile pisarad.

Ent siis ühel päeval kuulis tütarlaps maja seinu vastu tasast krabinat, kuulis midagi tormavat vastu akent. See oli tuul. Tema lapsepõlve sõber. Ja tütarlapsele tulid meele kaunid päevad kodu Saunamäel, rõõmsa tuule seltsis. Nägi taeval pilvi imelikke sünnitisi — ja ta naeratas. Tuli meele linnamägi — kollaste juustega vaikiv, hell noormees, kes talle iial ei rääkinud avatlevat ja kutsuvat kaugest maailmast, kuid keda ta nii ootas kord...

Kuulis kui uuesti kirglikku suveöö sosinat... Ei, ei see oli tuul. See oli ta ainuke järelejäänud sõber.

Ja tuul teadis, et ta seltsiline kuulis ja ootas.

Ta kiskus puult noori lehti ja õisi ja kandis need aknakese juure, paitas majakese seinu ja surus näo sosistades aknaklaasile. —

Polnud enam uneta öid. Tuul laulis unelaulu ja haige mahajäet tütarlaps uinus.

Polnud enam igatsuse ja ootuse päivi, sest tuul puhus aknakese taga — jutustas kevadest, mis tulnud jälle Saunamäele.

Ja tütarlaps oli õnnelik — sest ta polnud veel üsna unustatud.

Ringvaade töömaile.

Põllutöökoolide kõnevõistlused.

Põllutöökoolide vaheline kõnevõistlus peeti Jänedal. See oli esimene selletaoline Eestis Võistlusest võtsid osa: Jäned ja Olustvere põllutöökoolid, Vahi, Arkna, Vodja, Polli, Nigula ja Helme põllutöökoolid ja Tooma sooharijate kool. Iga kõneleja rääkis antud teemil: „Koduste loomasõotade väärtuse tõstmine ja toodangu ning pindalade suurendamine on meil tasuva piimakarjapidamise eeltingimuseks“ ja peale selle igüks veel omal vabal teemil. Vaba teem võeti rahuldustundega vastu eriti Jänedal esitajalt J. Palgilt teemil: „Eesti põllumajanduse seisukorra parandamine kõrsvilja kasvat. edendamise abil“ ja Vahi esitajalt E. Lambilt „Linnarändamise põhjused“. Imestust tekitas üks kõne teemil: „Majanduspoliitika sihtjooned“, kus toodi ette mõtteid, nagu polevat üldse vaja liha eksporteerida, tuleb ise tarvitada, talude tükeldamine on vajalik jne.

Esimese auhinna sai Olustvere põllutöökeskkooli õpilane V. Oit (Kaiust) — 33 punktiga; teise auhinna Jänedal põllutöökeskkooli õpilane J. Palk — 32 punktiga ja Vahi põllutöökooli õpilane E. Lamp. — 31 punktiga; kolmanda auhinna said — Aikna esitaja V. Einemann, Tooma sooharimiskooli õpilane R. Pirn ja Vodja esitaja E. Karro ja ergutusraha sai Polli põllutöökooli naisõpilane E. Kull.

ÜENÜ Sadrametsa osakond

asutati 1925 a. 5 juulil nrs. Karl Laane algatusel. Osakonna tegevus oli keskmine, ainult rahalised kitsikused olid seltsile valusalt tunda. Võib öelda siiski, et viis aastat on viljakat tööd seljataga ja kuuendat alates on osakonnal suuri kavatsusi. 10. juunil pidas osakond oma üldkoosolekut, kus valiti ka uus juhatus. Juhatusse valiti: Jaan Liiv (esim.) Alf. Harju (esim. abi) Aug. Moks (kirjat.) Leo Post (kirjat. abi), Aug. Reinhold (laekur). Uues tegevuskavas on tervitatavaid sihte: näiteks tahetakse asutada spordiplats ja muretseda spordi abinõud millega algust on tehtud. 2) Asutatakse omale muusikakoor. 3) Tahetakse asutada raamatukogu jne. Kui selts pääseks rahalistest kitsikustest siis oleks ÜENÜ Sadrametsa osakond elujõulisemaid seltse ümbruskonnas.

Kuidas Haaslaval elatakse.

Meie Haaslava noorsõulased oleme jõudnud välja lapse eest, püüame enam mehelikkust. On kasvanud ühtlustunne.

Elavalt on teotsetud spordi alal. Talvel harjutati maadlusmatil, kevade saabudes ei saanud pall rahu, pomm ja ket s pandi tööle ja harrastatakse jooksu, hüppeid jne.

Osakonna esinemised üldse on võitnud sooja poolehoiu ja hinnangu. Ka kirjanduse harrastamine läheb hoogu. Loetakse elavalt, ilmub käsikirjaline ajakiri „Idu“.

On korraldatud avalikke pidusid ja omavahelisi koosviibimisi. Edaspidi on loota uuelts vallavoli-

kogult soojemat suhtumist noorte töösse, kui seni, kooliruumide tarvitamisel j. m. Oleks tahe luua lähemaid sidemeid teiste ÜENÜ osakondadega, kas spordilaagrite või ühispidude kaudu. Kui vanemad ja energilisemad osakonnad midagi sarnast kavatsevad, loodame et meidki ei unustata kutsu- mast. Oli nagu midagi sarnast kuulda Saadjärve poolt. Lõpuks kõigile palju päikest ja sooja vihma eloleval suvel. R. P.

Sänna osak. elab.

Sännas-Võrumaa kaunimas kõrvalkolgas, imeilusa Pärlijõe kallastel — käib jälle energiline noorte tegutsemine kohalikus ÜENÜ osakonnas.

Väga vahvad poisid on sportlased. Harrastavad kõiki kergespordi alasid ja kutsuvad naabreid võistlema. Teinekord tehakse kuuvalgel ööl mõni vollei-pall ja 3000 mtr. jooks ja hommikul ollakse ikkagi esimestena nurmel. Olevatki ette kui ehal- käimine. — Selle vahva väe kapteniks on nrs. Elmar Alksnis, muidu kõva mölder ja kalur.

Käimas on igasugused noorsoo töö võistlused El. Ploomi retseptide järele. Ammu täisealine, kuid hiiglama noore hingega vana P. Pinna õpilane hra I. Michelson juhatab näiteharu ja ähvardab lavastada üksnes valitud tükke „Estonia“ valikuta repertuaarist.

Muide tehakse mänguplatsi, korraldatakse ammu karja tallata jäetud vabadussõjalase kalmu, harrastatakse muusikat j. m.

Taheti korraldada tantsukursusi, kuid viimaks ühineti võistlusinnu vihtlemise võistlusega, kus auhinnaks kapa täis külma vett.

Kogu seda tööd juhib mais valitud juhatus. Esimees O. Tammemägi, Rõuge vallav.; abi El. Alksnis, kirjat. El. Ploom ja abi Leonora Ploom, laekur VI. Alksnis. Eo.

Mõnda Järvakandi osakonna tegevusest

Vabariigi aastapäeva puhul võttis osakond osa Järvakandi vallavalitsuse poolt korraldatud ühisest aktusest, kus kõnega esines nrs. E. Sõrmus. Taheti korraldada oma elte kontsertaktust, kuid selleks ei saadud ruume. Iga nädal oli kord laulukoori harjutus, kus veel viimseid õppimata laule Tartu laulupeo jaoks õpiti. Osakonna tegevus vahepeal soikus nrs. J. Lübecki surma tõttu, kus laulukoor pidi õppima matuslaule ja esines nendega suruajal.

4. mail jälle ühiselt teiste organisatsioonidega pühitseti „Jüri ööd.“ Esines jälle segakoor ja kõnega nrs. E. Sõrmus.

8. juunil korraldati Raiküla „Lipsu“ talu küü- nis pidu. Selleks õpiti kolmevaatusline näidend „Tädi Juta Kalkutat“ nrs. J. Lutsigu juhatusel, laule ja rahvatantse.

Jaanipäeva paiku korraldati pidu Tartu laulu- peo sõidukulude osaliseks katmiseks, sest poole sõidukulused katavad sõitjad ise. Selleks puhuks muretseti ka osakonnale lipp, mille jaoks raha nrs. kokku panid.

22. juunil avati Järvakandis vabadussõjas lan-
genute mälestussammas, mille avamisest võttis osa
osakonna segakoor.

Kavatsusel on ühendada ÜENÜ ja Haridus-
seltsi koor.

29. ja 30. juunil viibis segakoor Tartu laulupeol
ja 7. juulil tuleb I aastapäeva pidu.

ÜENÜTO kergejõustiku võistlused.

Viimasel suviste pühal korraldas ÜENÜ Tai-
linna osak spordiklubi ÜENÜ nõukogu esimehe
kaitseminister O. Kösteri patronaazi all suuremad
ja õnnestunud rahvusl. kergejõustiku võistlused
Tallinna staadionil. Üle 60 kodumaat sportlaste oli
ilmunud spordiväljale.

Loetleme saavutusi: Algajate klass: kes-
tas: Karu 43,09, Pals 34,53 (mõl. ÜENÜTO); kau-
gus: Tomson (Kalev) 5,98, Leinbok (ÜENÜTO)
5,97, Karu 5,74; 800 m.: Herman 2,07,4 (Kalev);
100 m.: Tomson 11,8, Jakobson 12,0, Karu 12,2;
Naisete klass: kuul: Teitelbaum (Kalev) 10,75
(Eesti rek.), Melldorf 9,33 (ÜENÜ rek.); 60 m.
jooks: Teitelbaum 8,3, Konopinsky 8,6, Kelder (ü.)
8,6; 4 × 100 m. teatejooks „Kalevi“ naisk. 55,1
(Eesti rek., I. a jooksis ÜENÜTO naiskond 55,0).
Võistlejate klass: kuul: Suuk 13,85; kõr-
gus: Schmidt (Pärnu) 175; 100 m.: Kesküll 11,1;
kaugus: Rahn 6,88; 1500 m. jooks: Koidu 4,12,2,
Beldsinski 4,12,6; 5000 m.: Beldsinski 16,03,7, Pe-
terman 16,04,1; 800 m.: Estam 2,02,4; oda: Mei-
mer 58,08; 4 × 100 m.: Sport 55,4.

Kaitseministri rändauhinna 1500 ja 5000 m.
jooksus võitis Beldsinski. Võistluste korraldus oli
eeskujulikult ladus, auks noorile kohtunikele-
korraldajatele.

5.—6. juulil võistleb ÜENÜTO Pärnus sealse
„Vaprusega“.

10 miljoniline loterii.

Vabariigi valitsus andis ÜENÜ Keskjuhatusel
loa korraldada 100.000 kroonilist rahalist loteriid.
Loteriitähed tulevad müügile detsembri kuus. Loo-
simine on 20. sept. 1931 a. Võite on 1086 kogus-
summas 2050 kr. väärtuses, peavõit 10.000 krooni.

Eestlasele — Eesti nimi!

See on hüüd, mis kajab juba mõnda aega
meie rahvuslaste suus, kui soov, et iga eestlane
omaks ka Eesti nime.

Kahjuks on rahvuslik iseteadvus laiemas rah-
vamassis ja isegi ka haritlaskonnas õige madal.
Nii ei ole veel paljudki eestlased vaevaks võtnud
endi väärnimesid muuta eestipäraseks. Näib
kui oleks möödunud orjuseaeg liig tugevaid jälgi
jätnud meie rahva hinge. Isegi nüüd, kus oleme
saavutanud omariikluse ja omakultuuri vabaaren-
damise võimaluse, isegi nüüd ei tunne paljud vaja-
dust möödunud orjaaja pärandust kõrvale heita ja
lasta end tunnistada eestlaseks ka nime poolest.

Siiski mitte kõik! Eesti noorpõlv sammub
nii mõneski uusi radu ja kindlasti sammub ta oma
teed Eesti rahvusliku vaimu juhtimi-

sel. Siin teame, et kuhu see oma rahvuslik tee
meid ka viib — on see ikkagi meie kogu rahva
ühine tee. Siin teel peame leidma üksteist,
peame tundma üksteist ja seda kõigepealt — ni-
mest! Paljud meist, noortest, kannavad veel ri-
kutud ja moonutatud nime, paljud harjumuse tõttu,
enesele aru andmata — see on väärnähe, mille
vastu tuleb välja astuda. Vaadake kord oma läh-
emate hõimude soomlaste või ungarlaste peresse
— seal leiame ainult rahvapäraseid ja kodukõlalisi
nimesid. Leidku nüüd ka meie noored tee, kui-
das siin viga parandada, kuidas enda küljest kõr-
valdada kõiki võõra vaimu päranduse jooni. Näi-
dakem, et eestlane väärrib ka Eesti nime.

Rahvuspärase nime soetamiseks ja valikuks
pakub oma abi

ÜENÜTO RAHVUSPERE

Üleskutse.

Tartu ülikooli juures oleva Loodusuurijate
Seltsi „Eesti looduskaitse osakond“, mille üles-
andeks on looduse mälestusmärkide registreeri-
mine Eestis, nende kaitsemine ja uurimine, palub
Teid oma lähemas ringkonnas kindlaks teha need
esemed, mida Teie arvates tuleks looduse mäles-
tusmärkideks lugeda, eriti aga just need, mis
vajavad seaduslikku kaitset ning järeelvalvet.

Looduse mälestusmärkide all on mõeldud:

1) Puud ja põõsad, mis haruldased või koguni
ainukesed ümbruses, või mis omapäraseid oma
erilise kasvu, jämeduse, pikkuse jne. poolest; puud,
mis on seotud kohalikkude muinasjutude, tradit-
sioonide ning kommetega, ka muud taimed, mis
haruldased ümbruses (näit. luuderohi ehk eefeu,
kuldking, väikesõõne kuremõök jne.).

1) Haruldaste loomade (näit. karu, lendava
orava j. t.) asukohad, harva esinevate lindude (näit.
korkaste, valge ja musta toonekure) pesituskohad,
roostikud huvitavate veelindude peatuskohtadena
jne.

3) Geoloogilised esemed: rändrahnud, mis tähele-
pandavad oma suuruse, iseärasusega jne., omapä-
rased allikad, koopad, luited, tähtsamad aluspõhja
paljastised: kivimurrud, kruusa-augud, kus nähta-
vale tulnud erilised kihitised; järsud jõe ja ojaka-
lad selgete kihitistega jne.

4) Eriti iseloomulikud maastikud, nende osised;
saared erilise taimeistikuga või linnustikuga jne.

5) Üksikud pargid, puisteed, mis vajavad
kaitset.

Teie poolt tähele pandud ja teadete järele saa-
dud andmed palutakse Looduskaitse osakonna'e
saata kõige hiljemalt 1. aug. 1930. a., et osakond
võiks lähemal ajal saata vastava eriharidusega
isikuid Teie poolt tähendatud paikadele tarvilisteks
uurimisteks.

L. S. EESTI LOODUSKAITSE OSAK.

Oma asjus.

Käesoleva numbriga andsime suvikuude tõttu
kaksiknumbrina. Järgmine number ilmub augusti
alul, millesse määratud kaastöö palume saata meile
hiljemalt 1. augustiks.

Meie noorsooliikumise ja noorsootöö lai tegevusala on vajanud juba ammugi vastavat juhtivat kirjandust. Ajanõudeist fingituna on saabunud suuremaid töid sel alal

A. Meikopi 316-lehek. raamat

„Noorsooliikumisest ja noorsootööst“

Raamat on mõeldud kõige laiematele noorsooliikumist juhtivatele ja noorsooliikumises tegevatele ringkondadele.

I osa: 1. Noorsooliikumise alused ja tõukejõud. 2. Noorsooliikumise karakteristik. 3. Noorsooliikumise valminemisel. 4. Noorsooliikumisest välismail. 5. Suhted ja ilmavaatelised seisukohad. 6. Eesti noorsooliikumise alged. 7. Eesti noorsooliikumise tänapäev. — **II osa:** 8. Välisel kujundamisel. Asutamisi jne. 9. Juhatuse töömail, koosolekud jne. 10. Tegevusharud ja tegevusalad j. m.

Raamatu hind ainult 3 krooni.

Saadaval ÜENÜ Keskjuhatuselt Tallinn, Lossiplats 4 ja suuremaist raamatukauplustest. Pealadu K.-ü. „RAHVAÜLIKOOOL“ Tallinnas.

===== **Tellige raamat kohe, enne kui see teil ununeb!** =====

ÜENÜ KESKJUHATUS.

Kõiki,

kelle tellimine käesoleva numbriga lõpeb, palume rutata tellimise uuendamisega!

„EESTI NOORUSE“ sisu muutub huvitavamaks ja täieneb iga numbriga. Selleks on aga vaja ka lugejaskonna elavat poolehoidu. Seepärast —

ühiselt — paremale ajakirjale!

Tellige, levitage, saatke kaastööd, teateid, pilte kõigest huvitavast, juhtige tähelepanu puudusile, ärge varjake enda soove!

«E. N.» toimetus ja talitus.

Vastutav ja tegev toimetaja Harald Nõmmik. Väljaandja Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Keskjuhatus. Toimetus: Eduard Riismann, August Meikop ja Otto Ibius. Talitusjuht: H. Hasenbuš.

ESTOTRUKK TALLINN S. KARJA 8

Hind 25 senti.